

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

О.Г. Водчиць, С.Н. Єгоров, М.Г. Мірошніченко

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВІАЦІЙНИМ МАЙНОМ

Навчальний посібник

Київ 2016

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

О.Г. Водчиць, С.Н. Єгоров, М.Г. Мірошніченко

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВІАЦІЙНИМ МАЙНОМ

Навчальний посібник

Київ 2016

УДК 656.7.01: 658.7 (075.8)
ББК Ц521.2я7
В202

Рецензенти: *В.П. Ясинецький* – канд. військ. наук, доц., доцент (Національний університет оборони України);
В.В. Тараненко – канд. техн. наук (Державний науково-дослідний інститут авіації);
Ю.Б. Добровольський – канд. техн. наук, доц., старш. наук. спів роб. (Національний авіаційний університет)

Затверджено методично-редакційною радою Національного авіаційного університету .

Водчиць О.Г.

В202 **Організація забезпечення авіаційним майном:** навч. посіб. / О.Г. Водчиць, С.Н. Єгоров, М.Г. Мірошніченко. – К.: НАУ, 2016. – 502 с.

ISBN 978-966-598-523-5

Викладено особливості матеріально-технічного та тилового забезпечення авіаційних частин Збройних Сил України.

Для студентів факультету підготовки офіцерів запасу. Може бути корисний для інженерно-технічного складу установ і стройових частин Повітряних Сил Збройних Сил України.

УДК 656.7.01: 658.7 (075.8)
ББК Ц521.2я7

ISBN 978-966-598-523-5

© О.Г. Водчиць, С.Н. Єгоров,
М.Г. Мірошніченко.
НАУ, 2016

ПЕРЕДМОВА

Цей навчальний посібник написано відповідно до навчальної програми дисципліни «військова підготовка» для студентів вищих цивільних навчальних закладів, які проходять навчання з метою підготовки офіцерів запасу за профілями спеціальностей Повітряних Сил (ПС) Збройних Сил (ЗС) України.

Навчальний посібник «Організація забезпечення авіаційним майном» складається з двох частин:

- частина перша – «Військовий авіаційний тил»;
- частина друга – «Організація забезпечення авіаційним майном».

У першій частині викладаються загальні положення з:

- призначення тилу ЗС України;
- основ організації тилового забезпечення;
- організації матеріального забезпечення;
- організації обліку матеріальних засобів;
- структури забезпечення ПС ЗС України;
- основ організації тилового забезпечення авіаційних частин;
- бойової готовності авіаційних частин;
- матеріального й аеродромно-технічного забезпечення;
- переміщення частин та установ тилу ПС ЗС України різними видами транспорту;
- питань захисту, охорони і оборони аеродромів та об'єктів тилу;
- організації військового господарства в частинах та установах тилу.

У другій частині викладено основні положення щодо організації служби авіаційно-технічного майна, положення про арсенали, бази та склади авіації ПС ЗС України, про порядок зберігання та збереження конкретних видів авіаційного майна (авіаційних двигунів, запасних частин, авіаційного обладнання й ін.).

Окрім студентів, книга може бути корисна для підготовки молодих спеціалістів авіації ПС України за контрактом.

ВСТУП

Досвід локальних війн і збройних конфліктів останніх десятиріч показує, що провідні країни світу приділяють значну увагу розвитку системи тилового забезпечення (ТЗ). Від своєчасного й повного виконання заходів ТЗ значною мірою залежить досягнення успіху у війні. Тому питання ТЗ в сучасних умовах у провідних країнах світу мають пріоритетне значення під час розв'язання завдань, покладених на військові частини (в/ч) і підрозділи. Тилове забезпечення – це комплекс заходів, які здійснюються з метою забезпечення військ (сил) пально-мастильними матеріалами (ПММ) та спеціальними рідинами, речовим майном і продовольством, здійснення перевезень усіх видів матеріально-технічних засобів (МТЗ) автомобільним транспортом, забезпечення польотів повітряних засобів та базування сил ВМСУ, організації побутового й ветеринарного забезпечення. Тилове забезпечення складається із: матеріального, інженерно-аеродромного, аеродромно-технічного, транспортного, ветеринарного та торгово-побутового забезпечення. В арміях Заходу ТЗ (логістика) вживають заходів щодо тилового, технічного медичного забезпечення та розквартирування військ. Крім того, армії НАТО до ТЗ відносять деякі види бойового (оперативного) забезпечення. Наприклад, Великобританія – службу зв'язку, кодифікацію; ФРН – службу військ, військово-цивільне співробітництво та ін.; США – інженерну службу.

Таким чином, розвиток ТЗ Збройних Сил України необхідно розглядати за двома напрямками:

- розвиток власної системи ТЗ;
- розвиток взаємодії власної системи ТЗ і системами ТЗ держав-союзниць.

У цілому система ТЗ ЗС України організується і функціонує в межах військової доктрини і військової політики України, стану та перспектив розвитку ЗС, озброєння і військової техніки, способів і форм ведення збройної боротьби.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

АБ	– авіаційні бомби
АО	– авіаційне обладнання
АМ	– авіаційне майно
АОз	– авіаційне озброєння
АтЕГТ	– автомобільна та електрогазова техніка
АТ	– авіаційна техніка
а/ч	– авіаційна частина
АРП	– авіаційно-ремонтне підприємство
АЗУ	– авіаційні засоби ураження
ВТК	– відділ технічного контролю
ВР	– вибухові речовини
в/ч	– військова частина
ДСТ	– державний стандарт
ЗМУ	– засоби масового ураження
ЗМ	– засоби вимірювання
ЗАТЗ	– засоби аеродромно-технічного забезпечення
ЗВЗВ	– загальновійськові засоби вимірювання
ІАС	– інженерно-авіаційна служба
ІЗ	– інженерне забезпечення
КВА	– контрольню-вимірювальна апаратура
ЛА	– літальний апарат
МЗ	– матеріальні засоби
МТЗ	– матеріально-технічне забезпечення
ПК	– повітряне командування
ПС	– Повітряні сили
ПДМ	– парашутно-десантне майно
РЕО	– радіоелектронне обладнання
РТЗ	– радіо-технічне забезпечення
РОБ	– ракетне озброєння боєприпасів
СВ	– сухопутні війська
ТТ	– технічна територія
ТЕЧ	– техніко-експлуатаційна частина
ЦВ	– центр ваги

РОЗДІЛ І. ВІЙСЬКОВИЙ АВІАЦІЙНИЙ ТИЛ

1.1. ТИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ, ЙОГО СКЛАД ТА ЗАВАННЯ

1.1.1. Призначення тилу Збройних Сил України

1.1.1.1. Створення та розвиток тилу Збройних Сил України

В останній час відбулися зміни в суспільно-політичній та економічній обстановці, в стані ЗС України, в поглядах на їх використання.

Усе це, в свою чергу, поставило перед тилом Збройних Сил (ТЗС) багато складних і нових завдань. Різко підвищилися вимоги до ТЗ військ і збільшення обсягу його роботи. Стан тилу та його можливості зараз, більше ніж будь-коли, визначають боєготовність військ, зокрема й авіаційних частин (а/ч).

6 грудня 1991 р. Верховною Радою України прийнято закон «Про Збройні Сили України», у якому Україна оголосила про створення своїх ЗС і як незалежна держава і суб'єкт міжнародного права, та виходячи з того, що оборона країни є справою всього народу України, проголошує про створення власних ЗС.

Закон України “Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”.

Закон України “Про загальний військовий обов'язок і військову службу”.

Розвиток тилу ЗС України.

Стан тилу сьогодні в цілому відповідає рівню розвитку ЗС і вимогам до їх ТЗ у сучасній війні.

Проблеми розвитку тилу ЗС у сучасних умовах:

— подальше підвищення бойової готовності (б/г) тилу і постійне підтримання її на рівні б/г військ, що ним забезпечуються;

— подальше вдосконалення організаційної структури тилу з'єднань, частин і закладів;

— забезпечення живучості тилу в ядерній війні;

— подальше підвищення рухомості тилу з'єднань, частин і закладів;

— подальший розвиток шляхів сполучень і підвищення перепускної здатності транспортних комунікацій і створення умов для масового відновлення в короткі строки;

- забезпечення комплексного використання усіх видів транспорту;

- спроможність надання медичної допомоги великій кількості поранених, їх евакуація й лікування;

- удосконалення управління тилом на базі автоматизованих систем;

- найповніш забезпечення військ матеріальними засобами (МЗ) в умовах ринкових відносин.

Вивчення питань історії створення та вдосконалення ТЗС дає змогу, виявити основні напрямки його розвитку:

- безперервне підвищення рухомості всіх ланок тилу;

- підвищення рівня механізації робіт;

- звільнення нижчих ланок тилу від виконання завдань, що потребують великих затрат сил, засобів і часу та передання цих функцій вищим ланкам;

- створення з'єднань, частин, закладів і підрозділів, здатних автономно виконувати певний комплекс завдань ТЗ;

- підвищення в складі тилу кількості сил і засобів спецвійськ (інженерних, зв'язку, хімічних й ін.), призначених для забезпечення його роботи;

- централізація й автоматизація управління тилом.

1.1.1.2. Основні завдання та структура тилу

Тил у складі ЗС є великою і складною системою, що поділяється на рівні, взаємопов'язані процеси функціонування підсистеми за певними ознаками.

За масштабом завдань, що виконує ТЗС, у ньому можна визначити три великі ланки (підсистеми):

- стратегічний тил;

- оперативний тил;

- військовий тил.

Стратегічний тил – вища ланка ТЗС, до якого відносять:

- тил центру;

- державні резерви і спецформування;

– заклади і підприємства, призначені для передання з народного господарства України в безпосереднє розпорядження центральних органів управління ЗС напередодні або з початком війни необхідної кількості МЗ.

Тил центру є основою стратегічного тилу і містить:

- бригади матеріального забезпечення;
- бази і склади із запасами МЗ;
- з'єднання і частини спеціальних військ та інших тилів з'єднань, частин і закладів, безпосередньо підпорядкованих органам управління тилу ЗС.

Тил центру в забезпеченні бойової діяльності та повсякденної життєдіяльності військ розв'язує особливо відповідальні завдання:

– приймає від народного господарства України техніку тилу, ракетне паливо, пальне, харчі, речове й медичне майно та інші МЗ, утримує основну частину їх запасів і забезпечує ними оперативні з'єднання;

– здійснює разом з організаціями транспортних міністерств експлуатацію, технічне прикриття і відновлення шляхосполучень та транспортних засобів до тилових кордонів військових формувань.

Оперативний тил є зв'язковою ланкою між стратегічним і військовим тилом. Він безпосередньо здійснює ТЗ оперативних та оперативно-тактичних з'єднань, а також їх окремих частин і містить:

- бази і склади з запасами МЗ;
- військові формування спеціальних військ (автомобільні, залізничні, дорожні, трубопровідні, ремонтні, медичні та інші тиліві частини (підрозділи) і заклади, безпосередньо підпорядковані заступникам командуючих з тилу і відповідних начальників родів військ.

До складу оперативного тилу для забезпечення його роботи можуть також входити частини й підрозділи військ: інженерні, хімічні, зв'язку, охорони тилу та ін.

Склад оперативного тилу залежить від призначення, ролі та місця з'єднання в операції, його бойового складу та розв'язуваних

завдань, оперативно-тилової обстановки та прийнятої системи ТЗ.

Складові оперативного тилу ПС:

- Центр матеріально-технічного забезпечення (ЦМТЗ), склади із запасами МЗ;
- інженерно-аеродромні, автомобільні, медичні, ремонтні й інші тиліві частини та заклади.

1.1.1.3. Військовий тил, його склад і завдання

Військовий тил – кінцева ланка тилу ЗС України. Основні завдання військового тилу ЗС:

1. Безпосереднє забезпечення з'єднань, частин і підрозділів ракетним паливом, паливом, харчами, речовим майном, різною технікою та іншим МЗ.

2. Утримання запасів цих засобів, заправка бойової та іншої техніки паливом.

3. Забезпечення особового складу (о/с) гарячою їжею.

4. Лазнево-пральне забезпечення о/с.

5. Підвезення МЗ ТЗ (зокрема й води).

6. Евакуація несправного й непотрібного для бойових дій вітчизняного, а також закордонного озброєння, техніки і майна.

7. Забезпечення базування а/ч і підрозділів.

8. Розшук, збирання, вивезення й евакуація поранених і хворих, надання їм першої медичної допомоги (долікарняної, фельдшерської, лікарської та кваліфікованої медичної допомоги), проведення санітарно-гігієнічних, протиепідеміологічних заходів і ветеринарно-санітарного нагляду.

9. Проведення заходів тилу із захисту військ від засобів масового ураження.

Крім того, на військовий тил покладаються такі завдання:

- поховання загиблих у ході бойових дій і померлих воїнів;
- забезпечення харчами й медичним обстеженням військовополонених до передання їх за призначенням.

Розв'язання всіх цих завдань є основною складовою тилового забезпечення військового тилу.

У сухопутних військах він ділиться на:

- бригадний;
- полковий;

- батальйонів;
- тил дивізіонів.

Частини та підрозділи матеріального забезпечення складаються з:

- окремих батальйонів матеріального забезпечення (ОБМЗ);
- об'єднаних складів (складів відповідних МЗ);
- речових ремонтних майстерень;
- польових хлібозаводів;
- автотранспортних підрозділів.

Медичні частини і підрозділи діляться на:

- медичні пункти бригад, полків, батальйонів та дивізіонів.

У бригадах і полках медичні частини і підрозділи підпорядковані начальнику медичної служби, а в батальйонах і дивізіонах їх командирам.

Частини і підрозділи аеродромно-технічного забезпечення (АТЗ) це:

- тил АвБр;
- окремий інженерно-аеродромний батальйон (ОІАБ);
- авіаційна комендатура (АВІА).

1.1.2. Основи організації тилового забезпечення

1.1.2.1. Загальні принципи організації тилового забезпечення на мирний час та особливий період

Організація ТЗ передбачає комплекс заходів щодо:

- підготування тилу до забезпечення військ;
- визначення порядку розміщення і переміщення його сил і засобів;
- вибору, обладнання і підтримки в належному стані шляхів підвозу й евакуації;
- підготування до організації централізованого використання транспортних засобів для забезпечення всіх видів військових перевезень;
- організації погоджених дій сил і засобів тилу з ТЗ частин і підрозділів;
- організації взаємодії тилу із забезпечення частин і підрозділів;
- підготування і здійснення захисту, охорони і оборони

(300) тилових об'єктів;

- розгортання централізованої системи управління тилом.

Тилове забезпечення військ організовується і здійснюється відповідно до задуму бойових дій у тісній взаємодії з технічним забезпеченням.

Організація тилу залежить від:

- бойових завдань, що виконуються з'єднанням (частиною);
- побудови бойового порядку;
- характеристики місцевості, пори року та часу доби;
- стану тилових частин і підрозділів;
- належності з'єднання (частини) до відповідного роду

військ.

Отже, організація тилу передбачає заходи, здійснення яких забезпечує найкраще використання сил і засобів тилу для виконання завдань МТЗ і медичного забезпечення та здійснення швидкого маневру ними, зручність керування й найменшої вразливості тилових частин від засобів нападу супротивника.

Підготування тилу має на увазі:

- доукомплектування тилових частин і підрозділів о/с, транспортом, технікою і табельним майном, до забезпечення їх паливом та іншими МЗ;

- раціональне укладення вантажів на автомобільний транспорт;

- проведення занять з бойової і гуманітарної підготовки о/с тилових частин і підрозділів з метою підготування їх до виконання завдань у конкретних умовах;

- технічне обслуговування і ремонт автомобільного транспорту, технічних засобів заправки і перекачування пального, похідних кухонь та іншої техніки тилу.

Підготовку тилу організовує заступник командира з тилу, заступник командира з технічної частини, начальники родів військ і служб з'єднання (частини).

1.2.2. Розміщення й переміщення тилових частин і підрозділів

Тилові частини та підрозділи (ГЧП) виконують свої завдання щодо забезпечення військ, рухаючись або розгортаючись, зазвичай у смузі (районі) бойових дій з'єднання (частини) за його бойовим порядком, а за необхідності й у бойових порядках військ.

Тил розміщується поблизу доріг із розрахунку, щоб витратити менше сил і засобів на підготування під'їзних шляхів до цих районів і забезпечувати швидкий вихід ТЧП на дороги для пересування їх за військами, здійснення підвезення й евакуації.

Крім загальних вимог до розміщення тилу за бойовим порядком з'єднання (частини) передбачається його ешелонування. Ближче до військ висуваються:

- частина ремонтно-евакуаційних засобів;
- частина транспорту з б/припасами(за необхідності), ПММ і іншим майном.

Ці ТЧП формують перший ешелон тилу, а інші другий.

Порядок і терміни переміщення ТЧП визначаються наказом по тилу та усними вказівками ЗКТ відповідно до рішення командира.

Шляхи підвезення й евакуації – це дороги, призначені та підготовлені для підвезення МЗ, технічної та медичної евакуації, переміщення ТЧП.

Шляхи підвезення та евакуації зазвичай складаються з:

- основного шляху;
- запасного шляху;
- під'їзних шляхів до складів, медичних пунктів та інших ТЧП;
- об'їздів важкопрохідних ділянок.

Захист, охорона та оборона військового тилу (ЗОО) організовується за будь-яких умов обстановки з метою виключення або максимального послаблення впливу супротивника на ТЧП, збереження о/с і техніки, транспортних та МЗ і тим самим забезпечення живучості та працездатності тилу.

Організація ЗОО військового тилу передбачає:

- оборону ТЧП і об'єктів від повітряного і наземного супротивника;
- безпосередню охорону ТЧП (охорону споруд на шляхах підвезення);
- заходи щодо захисту від ЗМУ;
- протипожежні заходи для захисту військового тилу.

Види тилового забезпечення:

1. Матеріальне.
2. Транспортне.

3. Інженерно-аеродромне.
4. Аеродромно-технічне.
5. Медичне.
6. Ветеринарне.
7. Торговельно-побутове.
8. Квартирно-експлуатаційне.
9. Фінансове.
10. Технічне забезпечення служб тилу.

Матеріальне забезпечення організується і здійснюється з метою своєчасного і повного задоволення потреб військ в озброєнні, ракетах, боєприпасах, бойовій та іншій техніці, ракетному пальному, захисту від ЗМУ, у продовольчому, речовому, медичному, різному технічному майні та інших МЗ.

Організація матеріального забезпечення включає:

- визначення потреби військ у МЗ на операцію;
- утримання і створення у військах і на складах встановлених запасів матеріальних засобів;
- планування і забезпечення своєчасного поповнення витрачених запасів та втримання не зниження рівня цих запасів.

Транспортне забезпечення організовується і здійснюється з метою створення умов для підвезення матеріальних засобів і евакуації. Воно полягає в:

- проведенні заходів щодо підготовки, експлуатації, технічного прикриття і відновлення усіх видів транспортних комунікацій;
- у виділенні і підготовці транспортних засобів для виконання військових перевезень.

Інженерно-аеродромне забезпечення організується і здійснюється з метою своєчасного підготування і розгортання аеродромної мережі, що утворюється з урахуванням забезпечення високої б/г і живучості авіачастин та можливості широкого маневру в ході операції (б/д). Воно включає:

- пошук, проектування, будівництво, відновлення й удосконалення аеродромів;
- утримання аеродромів у постійній експлуатаційній готовності, підготування під'їзних шляхів до них;
- проведення інженерних заходів щодо підвищення живучості а/ч на аеродромі та маскування місць базування.

Кабінету Міністрів України від 22.07.99 № 1135" за переліком посад, введеним у дію наказом Командувача ПС ЗСУ.

Порядок забезпечення частин авіації ЗСУ спеціальним, висотним та штурманським спорядженням, кисневим обладнанням літаків, парашутно-десантним майном, рятувальними засобами, повітряно-плавальним майном, спортивно-тренувальною апаратурою, аварійними запасами, які носяться, чохлами, наметами, брезентами, текстильними та шкіряними матеріалами, паперовою продукцією та бланками обліково-звітної документації визначається вказівками з організації забезпечення військових частин авіації ЗС України льотно-технічним обмундируванням, парашутно-десантним та іншим майном.

Промисловою продукцією (продукцією виробничо-технічного призначення) військові частини забезпечуються через централізовані постачання. Централізоване постачання промислової продукції здійснюється порядком, встановленим для АМ. В окремих випадках в/ч можуть бути виділені фонди на отримання продукції безпосередньо з промисловості. Порядок розрахунків та отримання продукції в таких випадках визначається доволіною службою.

Порядок забезпечення в/ч засобами наземного забезпечення польотів ЛА та запасними частинами до них визначається Керівництвом з автомобільної та електрогазової служби авіації ЗС України.

Видача АМ за спеціальними поставками здійснюється за директивами начальника Генерального штабу ЗС України.

2.2. ПОЛОЖЕННЯ ПРО АРСЕНАЛИ, БАЗИ І СКЛАДИ АВІАЦІЇ ПОВІТРЯНИХ СИЛ УКРАЇНИ

2.2.1. Арсенали, бази і склади авіації Збройних сил України

2.2.1.1. Призначення та розв`язування завдання

Арсенали, центри матеріально-технічного забезпечення та склади ПС, призначені для забезпечення ПС, авіації, сухопутних військ, ВМС, прикордонних військ АМ.

Під АМ мають на увазі:

- авіаційно-технічне майно (силові установки всіх типів ЛА (авіадвигуни);`
- агрегати та запасні частини до ЛА й силових установок;
- підвісні паливні баки;
- радіоелектронне, аеронавігаційне, електро-фото-світлотехнічне, протипожежне та кисневе обладнання;
- контрольно-перевіряльна апаратура;
- засоби пасивних завад;
- наземне експлуатаційне обладнання ЛА;
- парашутно-десантне майно та рятувальні плавальні засоби;
- спеціальні намети;
- тренувальна апаратура;
- авіаційне озброєння (авіаційні засоби ураження, піротехнічні засоби та стартові прискорювачі);`
- установки авіаційного озброєння, системи управління АОЗ, наземні засоби технічної експлуатації АОЗ;
- засоби аеродромно-технічного забезпечення ЛА та запасні частини до них.

Авіаційне озброєння: авіаційні засоби ураження, піротехнічні засоби та стартові прискорювачі установки АОЗ, системи управлінням АОЗ, наземні засоби технічної експлуатації авіаційного.

Склади здійснюють:

- приймання АМ від підприємств промисловості, авіаційно-технічних частин, тилових частин центрального підпорядкування, установ, військових навчальних закладів і ремонтних підприємств ПС, авіації СВ, ВМС, прикордонних військ;
- зберігання АМ у справному стані, придатного до використання за прямим призначенням;
- обробку (консервацію) й переконсервацію АМ, виконання регламентних робіт і поточного ремонту техніки, а також перевірку засобів вимірювання, у яких минули міжперевірочні терміни в період зберігання;
- видачу АМ, що зберігається, за нарядами, рознарядками, а також за розпорядженням органів, що його постачають;
- виявлення, розбирання, реалізацію або знищення застарілого, непридатного та неходового АМ.

Виходячи із сумарного обсягу АМ, що зберігається, та річного вантажообігу, відповідно до норм, установлених Генеральним штабом та штатом визначаються розряд складу і чисельність його о/с.

Склади безпосередньо підпорядковуються: ЦМТЗ – начальнику логістики ПС;

Перевірки виробничої та господарчої діяльності складу провадяться органами, що постачають АМ відповідно до «Положення про військове (корабельне) господарство ЗС України» та «Положення про забезпечення авіаційним майном авіації ЗС України».

Крім питань, передбачених Положенням про військове господарство та положенням про постачання АМ, на складах перевіряється:

- своєчасність прийому та оприбуткування АМ, дотримання термінів надання приймальних актів в органи, що постачають АМ;

- організація, якість і своєчасність обробки (консервації, перевірки АМ, заходи щодо знаходження нових прогресивних методів та вдосконалення технологічних процесів, що забезпечують високу якість обробки (консервації) і збільшення термінів збереження АМ;

- наявність претензій від вантажоодержувачів на відправлення неякісного АМ і причини виникнення претензій;

- виконання виробничого плану;

- фінансово-господарська діяльність;

- стан метрологічного забезпечення складу;

- стан протипожежної охорони;

- стан охорони праці, техніки безпеки, та виробничої санітарії;

- дотримання заходів маскуванню, забезпечення режиму таємності, безпеки зв'язку та інформації при використанні електронної-обчислювальної техніки, організація протидії іноземним технічним розвідкам, охорона та оборона складу і житлового містечка;

- стан, укомплектованість та використання наявної обчислювальної техніки засобів механізації та автотракторної техніки, рівень механізації вантажно-розвантажувальних і внутрішньоскладських робіт, організації та раціоналізаторської роботи.

Контроль за станом військової дисципліни, забезпеченням режиму секретності, протидії іноземним технічним розвідкам, станом пожежної безпеки в арсеналах, центрах МТЗ і складах покладається на начальника логістики ПС.

Укомплектування складів офіцерами провадиться кадровими органами відповідно до номенклатури призначення, прапорщиками – відділами кадрів, військовослужбовцями термінової служби – організаційно-мобілізаційним управлінням ПС, а робітниками й службовцями – безпосередньо начальниками складів згідно відповідності зі штатними розкладами.

Фінансування ЦМТЗ по всіх кошторисних підрозділах провадиться безпосередньо фінансовою службою ПС ЗСУ.

Охорона та оборона складів організується відповідно до вимог:

- статуту гарнізонної й вартової служб ЗС України, Статуту внутрішньої служби ЗС України;

- інструкції про порядок допуску осіб та ввезення (вивезення) майна на технічну територію арсеналів, баз, центральних складів;

- положення про організацію охорони та оборони аеродромів і житлових містечок авіації та інших документів, що регламентують питання охорони та оборони складів.

2.2.1.2. Призначення відділів, служб та підрозділів

Відділ (відділення) бойової підготовки та кадрів призначений для вирішення питань стосовно організаційно-штатної структури, комплектування особовим складом і організації бойової та спеціальної підготовки.

Обліково-операційний відділ (відділення) проводить облік АМ, що зберігається, та контроль за його вчасним прийманням і підготовкою для видачі (відправки).

Інформаційно-обчислювальний пункт веде облік наявності та руху АМ, що перебуває на зберіганні, здійснює обробку облікової інформації та стан звітів, а також розв'язує інші завдання в інтересах складу і постачання служби, із використанням наявної обчислювальної техніки.

Вузол зв'язку забезпечує безперервну роботу та утримання в справному стані засобів зв'язку.

Відділ матеріально-технічного забезпечення складає заявки та забезпечує відділи (відділення), цехи, служби, підрозділи складу всіма видами матеріальних та технічних засобів, продовольчим і речовим майном.

Фінансово-плановий відділ (фінансове відділення) здійснює фінансове забезпечення складу, контроль за виконанням кошторису.

Транспортно-експедиційний відділ (відділення) авіаційно-технічного складу організовує своєчасне й якісне навантаження й розвантаження прибулих вантажів та вантажів, що відправляються.

Відділ автотранспортний і механізації організовує експлуатацію та обслуговування автотранспортної техніки і засобів механізації та забезпечення ними внутрішньо-складських робіт (тільки для складів боєприпасів).

Відділ механізації складських робіт забезпечує впровадження й виготовлення нових видів засобів механізації, їх ремонт і профілактичний огляд, підготовляє і проводить огляд усіх засобів механізації, крім тих, які підлягають огляду Котлонадзором, дає висновок і рекомендації про доцільність використання і застосування на складах і базах новоприбулих засобів механізації, верстатного устаткування.

Відділ (відділення) головного механіка, електромеханічний відділ забезпечує операційно-виробничу діяльність складу електрообладнанням і устаткуванням; організовує експлуатацію і ремонт електрообладнання вантажопідійомних механізмів, установок і апаратури теплових, водоканалізаційних і електричних мереж; виконує освідчення всіх засобів механізації, крім тих, які підлягають освідченню органами Державного нагляду й охорони праці; дає висновки та рекомендації про доцільність використання та застосування на складах засобів механізації, верстатного обладнання, агрегатів, установок, апаратури, пристосувань.

Виробничо-технічний відділ веде підготовку і розробляє технічну документацію для ремонту АМ, виконання регламентних робіт і планує виробничу діяльність складу.

Цех регламенту й консервації майна здійснює технічне обслуговування та консервацію авіаційного майна.

Обробний цех (знищення непридатних до застосування боєприпасів) організовує зберігання та облік непридатних для застосування АЗУ і здійснює їх утилізацію та знищення.

Відділ (відділення) зберігання здійснює прийом, облік, зберігання й видачу (відправку) АМ, контроль вчасності його обробки (консервації) та оновлення.

Відділ спеціальних поставачань веде контроль за якістю відбору, підготовкою і відправленням АМ на експорт.

Експериментально-технічний відділ є спеціалізованим структурним підрозділом бази. Він організовує експериментальні й дослідні роботи зі зберігання, консервації, упаковки АМ, комплексної механізації завантажувально-розвантажувальних робіт із застосуванням пакетів і контейнерів, розроблення й упровадження на авіаційно-технічних складах передових технологічних процесів.

Лабораторія виміральної техніки (ЛВТ) здійснює перевірку й регулювання засобів вимірів, а також метрологічний нагляд. Технічне керівництво роботою ЛВТ здійснює метрологічна служба ПС ЗСУ.

Контрольно-випробувальна лабораторія робить випробування авіаційних боєприпасів та елементів до них (крім авіаційних бомб і балістичних випробувань авіаційних патронів).

Авіаційна комендатура з обслуговування аеродрому, забезпечує прийом і випуск літаків з АМ.

Центральне випробувально-технічне бюро - головна організація логістики ПС з контролю, перевірки якісного стану авіаційних засобів ураження (АЗУ). Прямо підпорядковується логістиці ПС і є організаційно самостійним підрозділом.

Протипожежна служба здійснює протипожежний захист арсеналу, бази, складу.

2.2.1.3. Обов'язки посадових осіб персоналу, бази та складу

Начальник цеху регламенту та консервації майна зобов'язаний:

– знати військову техніку, що обслуговується, і документи, що регламентують її обслуговування;

– знати о/с цеху;

– організовувати роботу о/с;

- щотижнево підбивати підсумки роботи і щоденно – технічний розбір;
- проводити з о/с бойову та спеціальну підготовку;
- підтримувати жорсткий внутрішній порядок;
- складати розрахунки й заявки на матеріальні засоби, стежити за використанням їх за призначенням, своєчасно їх списувати;
- забезпечувати виконання вимог з техніки безпеки і протипожежної охорони, вживати заходів з маскуванню робіт;
- вести облік і звітність;
- стежити за правильною експлуатацією й перевіркою засобів вимірювання.

Технік цеху зобов'язаний:

- знати авіаційну техніку;
- проводити роботу відповідно до плану;
- навчати підлеглих і контролювати їх роботу;
- знати засоби вимірювання й уміти ними користуватися;
- використовувати за призначенням паливо й інші матеріали;
- виконувати вимоги з безпеки.

Начальник обробного цеху зобов'язаний:

- знати будову боєприпасів, способи їх обробки і знищення;
- проводити заняття з підлеглими;
- розробляти технологічні карти;
- проводити попередній перегляд АЗУ;
- вести суворий облік;
- знати норми витрат ВР;
- перевіряти АЗУ на безпечність обробки;
- організовувати прийом і зберігання АЗУ, що підлягають

знищенню;

- стежити за правильною експлуатацією й перевіркою засобів вимірювання.

Начальник відділу зберігання зобов'язаний:

- вести облік завантаження складських площ;
- проводити перевірки кількісного та якісного стану АЗУ;
- контролювати АЗУ, що відправлені за нарядами;
- розглядати претензії від одержувачів вантажу;
- утримувати засоби механізації у справності;

- вести облік гарантійних строків зберігання й експлуатації засобів вимірювання, проводити поновлення запасів АЗУ;
  - проводити бойову і спеціальну підготовку о/с.
- Заступник (помічник) начальника відділу (відділення) зберігання зобов'язаний:
- знати наявність і стан АЗУ;
  - контролювати якість АЗУ;
  - контролювати правильність застосування засобів механізації;
  - складати розрахунки і заявки;
  - проводити заняття зі спеціальної підготовки о/с.

2.3. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБЕРІГАННЯ І ЗБЕРЕЖЕННЯ АВІАЦІЙНОГО МАЙНА НА СКЛАДАХ, БАЗАХ ТА У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ АВІАЦІЇ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

2.3.1. Організація зберігання та збереження авіаційного майна та основні обов'язки особового складу

2.3.1.1. Загальні положення, щодо організації зберігання та збереження авіаційного майна

Авіаційне майно включає:

- авіаційно-технічне майно (силові установки всіх типів до ЛА, агрегати й запасні частини до ЛА та силових установок, підвісні паливні баки, радіоелектронне, аеронавігаційне, електрофото-світлотехнічне, протипожежне й кисневе обладнання, контрольно-перевірвальну апаратуру, засоби пасивних завад, наземне експлуатаційне обладнання ЛА, парашутно-десантне майно й рятувальні плавальні засоби, спеціальні намети, тренувальну апаратуру);
- авіаційне озброєння;
- засоби аеродромно-технічного забезпечення ЛА й запасні частини до них (засоби заправлення та транспортування пального й технічних рідин, одержання зріджених і стиснутих газів та електропостачання, кондиціонування й підігріву, буксирування ЛА, гасіння пожежі й засоби для рятувальних робіт, спеціальної обробки, польового ремонту аеродромно-технічних засобів);

- спеціальну техніку, аеродромні металеві й залізобетонні плити та спеціальні матеріали для підготовки, експлуатаційного стану й ремонту аеродромів;

- ремонтно-монтажний інструмент і спеціальні видаткові матеріали для забезпечення експлуатації й ремонту ЛА;

- льотно-технічне обмундирування, висотне й штурманське спорядження;

- спеціальне майно (наземні засоби зв'язку й радіотехнічного забезпечення, метеорологічні прилади та устаткування, повітроплавальне майно тощо).

Авіаційне майно, що постачається ПС, зосереджується для збереження і наступної видачі (відправлення) за призначенням:

- у центрах матеріально-технічного забезпечення;

- на авіаційно-технічних складах;

- на складах установ, військових навчальних закладів і авіаційних ремонтних підприємств.

За своїм призначенням склади діляться на:

- центри матеріально-технічного забезпечення;

- авіаційно-технічні склади частин;

- склади установ, військових навчальних закладів і авіаційних ремонтних підприємств.

Авіаційне майно відповідно до свого призначення підлягає зберіганню на відповідних складах.

У центрах матеріально-технічного забезпечення:

- всі види авіаційно-технічного майна;

- льотно-технічне обмундирування, висотне та штурманське спорядження;

- наземні засоби зв'язку і радіотехнічного забезпечення (тільки у спеціалізованих відділах збереження й за переліком, погодженим з начальником військ зв'язку ПС);

- метеорологічні прилади та устаткування;

- повітроплавальне майно (тільки у спеціалізованих відділах збереження і за погодженим переліком);

- авіаційне озброєння (тільки у спеціалізованих відділах збереження);

– технічна література (тільки у спеціалізованих відділах збереження і в обсягах, затверджених начальником штабу ПС);

– ремонтно-монтажний інструмент і спеціальні видаткові матеріали для забезпечення експлуатації й ремонту ЛА;

– вироби одержання зріджених і стиснутих газів;

– вироби зарядки стиснутими газами;

– вироби зарядки, збереження та транспортування зріджених газів;

– вироби електропостачання і перевірки гідросистем;

– вироби кондиціонування та підігріву повітря;

– вироби заряду й розряду срібно-цинкових та інших типів акумуляторних батарей;

– спеціальна техніка (грейдери, бульдозери, екскаватори, скрепери, шнекороторні снігоочисники, комбіновані поливомийні машини, аеродромні вакуумні збиральні машини, теплові машини, малогабаритні снігоочисники) й запасні частини до них;

– спеціальні матеріали для підготовки, утримання в експлуатаційному стані та ремонту аеродромів.

В авіаційно-технічних складах:

– усі види авіаційно-технічного майна;

– льотно-технічне обмундирування, висотне та штурманське спорядження;

– спеціальні видаткові матеріали;

– метеорологічні прилади й устаткування.

Робота складів організовується і проводиться відповідно до вимог діючих положень і посібників про авіаційно-технічні склади.

Майно, що підлягає збереженню на складах, має надходити з промисловості та з ремонтних підприємств підготовленим до зберігання й мати визначені, обговорені технічними умовами на постачання гарантійні терміни збереження, відповідно до яких воно має бути законсервоване (оброблене) й упаковане в стандартну тару.

Способи ремонту, консервації (обробки) й упакування, види транспортування, що допускаються, а також терміни зберігання, установлені для даного виду консервації й упакування, повинні бути зазначені в технічній документації, прикладеній до майна.

Приймання майна на склади, його облік, збереження, огляд і перевірка якісного стану, ремонт, консервація, переконсервація, обробка, видача та відправлення зі складів мають виконуватися в повній відповідності з вимогами:

- наказів і директив міністра оборони України, командувача ПС, начальника логістики ПС;
- положення про постачання АМ;
- посібника з обліку озброєння, техніки, майна та інших матеріальних засобів у ЗС України;
- основних умов постачання продукції для військових організацій;
- нормативно-технічної документації;
- технічних умов, установлених договорами з промисловістю на постачання АМ.

Авіаційне майно, що перебуває на зберіганні на складах та у в/ч, систематично, у встановлений термін має оглядатися, ремонтуватися, переконсервовуватися та оброблятися відповідно до графіка огляду майна. Графік огляду АМ складається окремо для кожного сховища на рік. У ЦМТЗ графік огляду має бути підписаний начальником відділу (відділення) зберігання та затверджений заступником начальника ЦМТЗ (головним інженером).

На авіаційно-технічних складах графіки огляду повинні бути підписані начальниками відповідних служб і затверджені командиром а/ч.

Результати проведених оглядів мають бути записані в книзі контрольних оглядів (перевірок) АМ із заповненням усіх граф, а дані про ремонт, переконсервацію (обробку) – в технічній документації, прикладеній до майна (у формуляри, паспорти, атестати тощо), і відзначені на упаковці.

У разі дотримання технічних умов зі зберігання й огляду АМ в процесі його зберігання на складах і у в/ч відповідальність за якісний стан майна протягом гарантійних термінів несуть постачальники даного виду майна.

У разі виявлення під час оглядів дефектів, ушкоджень або корозії, старіння та біопшкоджень на тих або інших видах майна

гарантійні терміни зберігання якого не минули склад зобов'язаний викликати представника постачальника для двостороннього визначення причин появи дефектів і вживання заходів щодо їх усунення та запобігання.

Актування дефектного майна має виконуватися відповідно до вимог діючих Основних умов постачання продукції для військових організацій, що оголошуються наказом МО України, та Інструкції щодо складання рекламацийних актів.

На складах зазвичай не може зберігатися АМ з простроченими термінами зберігання. Для виконання цієї вимоги на складах постійно й у строго визначений термін виконується оновлення або переконсервація запасів майна до закінчення гарантійних термінів зберігання.

У разі виявлення дефектів майна, що не має гарантійних термінів зберігання, начальник ЦМТЗ (служби) зобов'язаний призначити комісію для зв'ясування причин виникнення дефектів і намітити заходи щодо їх запобігання. Комісія повинна ретельно оглянути майно і скласти акт його технічного стану.

В акті мають бути відображені характер дефектів, ступінь їх поширення, причини виникнення, заходи щодо усунення й запобігання, а також пропозиції з подальшого використання майна.

Заходи на складах щодо захисту о/с і збереженого майна від ЗМУ та ліквідації наслідків її застосування супротивником повинні бути організовані відповідно до вимог діючого Наставляння щодо захисту військ від ЗМУ з урахуванням конкретних умов і обстановки, у яких перебуває склад.

Відповідальність за готовність о/с і складу до проведення заходів щодо захисту від ЗМУ покладається на начальника складу. Місцева оборона складу має бути організована і проводитися відповідно до вимог діючих наказів та інструкцій з місцевої оборони об'єкта.

Охорона складу організовується відповідно до вимог Статуту гарнізонної та вартової служб ЗС України, Статуту внутрішньої служби ЗС України та діючої Інструкції про порядок допуску осіб і завезення (вивезення) майна на технічну територію арсеналів, баз, ЦМТЗ.

2.3.1.2. Загальні обов'язки особового складу

Особовий склад складів, а/ч, робота якого пов'язана зі зберіганням і видачею АМ, зобов'язаний:

- твердо знати сучасне керівництво, накази, інструкції та вказівки, що стосуються прийому, зберігання, заощадження і витрат АМ, і точно виконувати їх вимоги;

- у будь-якій обстановці і за будь-яких умов, у яких організовується збереження АМ, забезпечувати повну збережність його від псування і розкрадань, не допускати витрат АМ не за призначенням, вчасно й ретельно проводити огляди, ремонт та обробку (переконсервацію) майна;

- постійно впроваджувати нові, найбільш економічні методи нагляду за майном, його заощадження, ремонту й обробки (переконсервації);

- утримувати в постійній чистоті складську територію й у повній справності складські споруди, призначені для зберігання, ремонту та обробки (переконсервації) майна, вантажно-розвантажувальні майданчики та під'їзні колії;

- розміщувати АМ у складських приміщеннях і поза ними із суворим дотриманням правил пожежної безпеки й забезпечувати при цьому, як найповніш використання складських приміщень, ефективне застосування засобів механізації, зручності для проведення прийому, оглядів, ремонту та обробки (консервації) й видачі (відвантаження) майна;

- постійно впроваджувати на вантажно-розвантажувальних і внутрішньоскладських роботах комплексну механізацію із використанням піддонів, контейнерів, пакетування вантажів та інших передових методів роботи, забезпечувати постійне зростання рівня механізації трудомістких робіт і підвищення продуктивності праці у виробничо-операційній роботі;

- утримувати засоби механізації в постійній справності, вести точний облік працювань і використання, вчасно здійснювати міжремонтне обслуговування і планово-попереджувальний ремонт засобів механізації та пристосувань;

— брати активну участь у винахідницькій і раціоналізаторській роботі з питань постійного поліпшення методів зберігання, ремонту та обробки (консервації) АМ і механізації складських робіт.

2.3.2. Сховища, їх обладнання, утримання та догляд за ними

2.3.2.1. Загальні вимоги до сховищ, їх обладнання та утримання

Закриті складські приміщення, навіси і відкриті майданчики, призначені для постійного або тимчасового зберігання будь-якого майна, є сховищами.

Для розміщення сховищ АМ треба використовувати сухі ділянки місцевості:

— добре освітлювані сонцем і природно вентилязовані з різних напрямків;

— які мають природне маскування від повітряного та наземного спостереження;

— не затоплювані паводковими і дощовими водами;

— що не прилягають безпосередньо до боліт, солончаків, територій скотарень, смітників, промислових підприємств, які виділяють в атмосферу газу, пару та механічні домішки, здатні викликати корозію та біоушкодження виробів, що зберігаються;

— розміщені на відстані не менше 1 км від складів продовольства й інших подібних об'єктів;

— у безпосередній близькості від під'їзних колій, джерел електроенергії та водопостачання.

В особливих випадках розміщення сховищ АМ допускається в незатоплюваних лощинах, ярах, кар'єрах, вироблених шахтах.

Перевагу під час вибору треба віддавати ділянкам, на яких краще забезпечуються:

— найменші витрати сил і засобів на побудову під'їзних колій та спорудження місць збереження майна;

— найбільші зручності підвезення та евакуації майна.

За наявності на обраній ділянці або поблизу наземних споруд і будівель, підземних укриттів, а також підвалів, льохів, землянок вони повинні бути використані під сховища.

За відсутності на обраних ділянках приміщень і укриттів силами особового складу, УМГЗ (військової частини) повинні бути підготовлені споруди тимчасового типу або землянки, або треба використати вільні контейнери з-під літальних апаратів, великогабаритних виробів і авіадвигунів.

У разі використання для збереження АМ пристосованих приміщень, а також землянок, укриттів і контейнерів, їх необхідно привести в справний стан, що задовольнятиме вимоги, які ставляться до стану складських приміщень.

Для майна, яке дозволяється зберігати поза приміщеннями, повинні бути підготовлені відкриті майданчики.

Контейнери, що використовуються для зберігання АМ на відкритих майданчиках мають бути встановлені на підкладках стандартних розмірів з відстанями між контейнерами не менше 600 мм і мати внутрішнє устаткування, що відповідає вимогам, установленим для зберігання даного виду майна.

Не допускається (навіть тимчасове) розміщення сховищ для АМ у місцях:

- з рівнем залягання ґрунтових вод від поверхні ґрунту менше 0,5 м;

- інтенсивно заметеним снігом, пилом, піском, а також поблизу об'єктів.

За ступенем відповідності технічним умовам, необхідним для збереження АМ, сховища поділяються на:

- закриті опалювальні, у яких є можливість регулювати температуру й відносну вологість повітря;

- закриті неопалювані, що дають змогу забезпечити укриття майна від безпосереднього впливу зовнішніх явищ (атмосферних опадів, сонячної радіації, ураганів, вітрів і т.п.);

- навіси, закриті з однієї-трьох сторін і відкриті, що дають змогу укрити майно від безпосереднього впливу атмосферних опадів і сонячної радіації;

- відкриті майданчики.

За розміщенням відносно поверхні землі сховища поділяють на заглиблені, наземні та підземні.

Наземні сховища можуть бути стаціонарними і збірно-розбірними. Стаціонарні сховища можуть мати опалювані та неопалювані підвали.

Опалення складських приміщень може бути центральним (водяним, паровим, пароводяним) або грубним.

За ступенем вогнестійкості та довговічності основних конструктивних елементів складські споруди поділяються на капітальні та некапітальні.

До капітальних відносять споруди, що мають конструкції основних несучих елементів (фундаменти, стіни, опори, перекриття, дахи):

- цегельні;
- кам'яні;
- бетонні, залізобетонні, шлакобетонні;
- зі збірного залізобетону;
- металеві;
- шиферні, металошиферні.

До некапітального відносяться споруди, що мають дерев'яні збірно-щитові, каркасно-засипні, а також з інших місцевих будівельних матеріалів конструкції основних несучих елементів.

За призначенням сховища поділяються на:

— спеціальні, призначені тільки для визначених видів майна (фотоматеріалів, отруйних речовин, гумотехнічних виробів, вогнебезпечного та грифованого майна тощо);

— універсальні, призначені для будь-яких видів АМ, яке дозволяється зберігати разом;

— пристосовані приміщення різного призначення, використовувані для зберігання тих або інших видів АМ.

За устаткуванням сховища діляться на:

- обладнані рампами, розвантажувальними майданчиками;
- під'їзні шляхи: залізничні, автомобільні (зі штучним або ґрунтовим покриттям);

- механізовані зі стаціонарними засобами механізації;
- ті, що не мають стаціонарних засобів механізації.

У закритих складських приміщеннях мають бути виділені та обладнані приміщення для:

- завезення, розпаковування й упакування майна;
- проведення оглядів майна;
- розміщення робочого місця начальника відділу (відділення) зберігання і начальника (завідувача) сховища.

Закриті сховища, опалювані й неопалювані, повинні бути обладнані штучною (примусовою) або природною вентиляцією для регулювання температури та вологості повітря всередині приміщень.

До пристроїв штучної вентиляції належать:

- приточно-витяжні установки;
- кондиціонери повітря;
- природні витяжні пристрої.

Природна вентиляція виконується способом наскрізного продування приміщень через ворота, вікна, віддушини і витяжні труби.

У закритих складських приміщеннях, у яких немає штучних вентиляційних установок, має бути забезпечена природна вентиляція. Для забезпечення наскрізного провітрювання складських приміщень крім глухих воріт повинні бути додаткові ґратчасті ворота або двері (рис. 2.2).

У підвальних, напівпідвальних і підземних приміщеннях та землянках, що не мають дверей і вікон для наскрізного провітрювання, має бути обладнані витяжні вентиляційні труби з дверцятами і клапанами, що мають змогу в потрібних випадках відкривати або закривати труби.

Вентиляційні труби, віддушини, кватирки повинні бути обладнані козирками, що охороняють від проникнення всередину приміщення дощу, снігу й пилу.

На холодний період часу дверцята і клапани витяжних труб повинні утеплюватися, а віддушини в стінах закриватися

утепленими заглушками, зовнішні віддушини підвальних приміщень і землянок закриватися щитами.

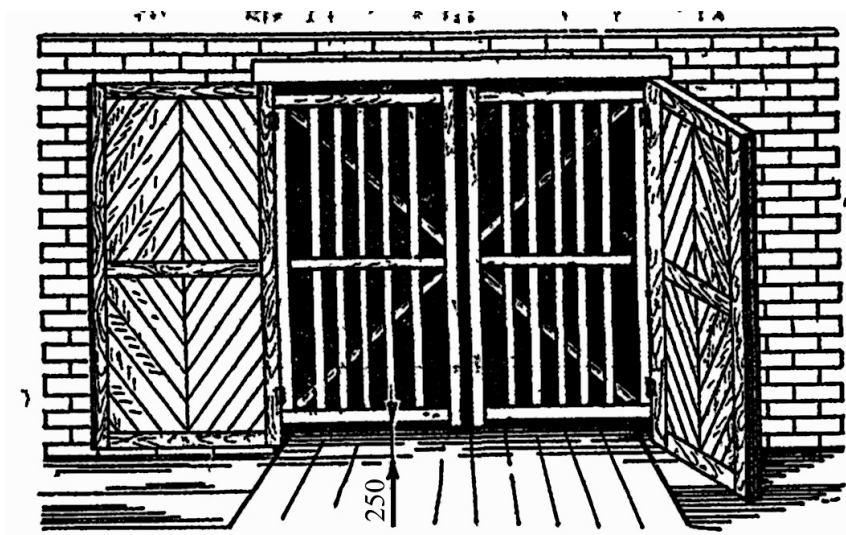

Рис. 2.2. Гратчасті ворота для провітрювання закритих складських приміщень

Вікна складських приміщень, повинні бути засклені.

Для запобігання потрапляння всередину складських приміщень сонячних променів скло вікон, що виходять на сонячну сторону, має бути пофарбоване крейдяним розчином на клею або щільно закриватися шторками чи ставнями.

Навіси за конструкцією можуть бути:

- капітальні на кам'яних (бетонних, залізобетонних, цегляних) або металевих опорах;
- некапітальні на дерев'яних (колодах або деревині) опорах;
- закриті обшиванням між опорами з трьох, двох або з одного боку;
- відкриті – без обшивання;
- з односхилими та двосхилими дахами.

Типові розміри прогонів між опорами (крок колон) у навісів можуть бути **6, 12, 18 або 24 м.**

Із довжини навісу понад **30 м** він має бути перегороджений глухими протипожежними стінами.

Покрівлі закритих складських споруд і навісів допускаються:

- з покрівельної листової пофарбованої сталі;
- з покрівельної листової оцинкованої сталі;
- з шиферу (хвилястих азбестових листів або плоских плиток);
- з черепиці.

Дахи повинні бути цілими. Затікання води, потрапляння снігу й пилу через дахи у сховища **не допускаються.** Дахи сховищ мають бути обладнані водостічними жолобами й трубами. Жолоби і ринви повинні бути в належному стані й очищені від сміття і бруду.

Торкання гілок дерев до дахів і стін складських приміщень, а також штабелів майна, що зберігається на відкритих майданчиках, **НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ.**

Відкриті майданчики для зберігання АМ можуть бути:

- зі штучним покриттям;
- з природним закріпленням ґрунту.

Під майданчики для відкритого зберігання АМ мають виділятися сухі ділянки території. Вони повинні бути сплановані й розміткі для розміщення штабелів, обладнані необхідним інвентарем для укладання майна в штабелі (тумби, підкладки і тощо). До майданчиків мають бути підведені під'їзні колії (рис. 2.3, 2.4).

Майданчики повинні утримуватися в повній і постійній справності, у літню пору очищатися від рослинності, пилу та сміття, а взимку – від снігу.

За необхідності територія, на якій розміщені відкриті майданчики й навіси, може огорожуватися колючим дротом і обладнуватися воротами, що замикаються, й охороною сигналізацією.

У разі вимушеного зберігання окремих видів АМ на відкритих майданчиках у північних районах його варто вкладати в

штабелі на настили, висота яких повинна бути не меншою 1 м від ґрунту, і майно необхідно вкривати. При цьому воно має перебувати в упаковці, що відповідає вимогам для морських перевезень.

Підлога в закритих складських приміщеннях, під навісами й покриття відкритих майданчиків повинні бути за міцністю та експлуатаційною якістю безпечними для:

1.) АМ, призначеного до розміщення на них, забезпечувати можливість використання засобів механізації, протистояти утворенню крихт, піску, пилу і бути зручними для прибирання;

2.) у сховищах, призначених для зберігання АМ, що дає зосереджені навантаження з тиском від 8 до 10 кгс/см², підлога (покриття) має бути:

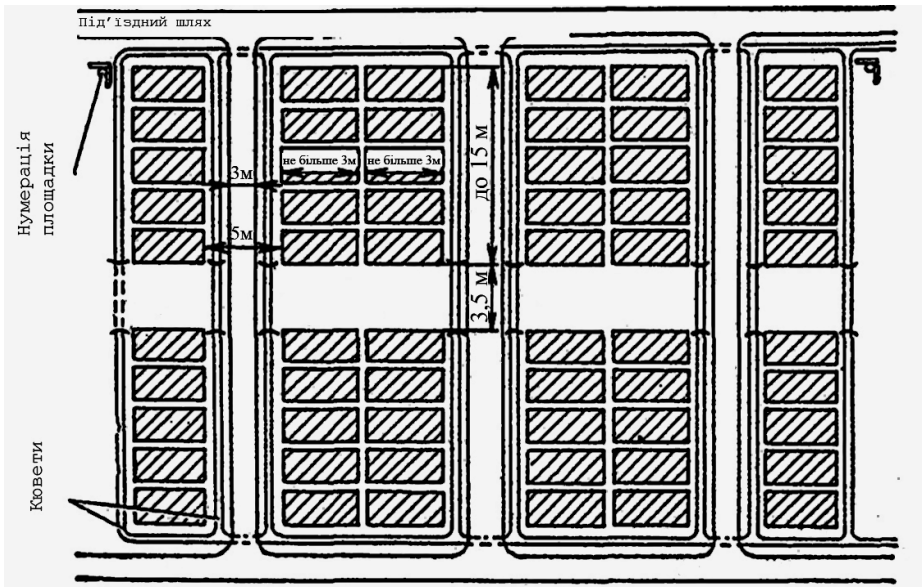

Рис. 2.3. Типова схема розміщення штабелів з майном на відкритих майданчиках

- бетонною, асфальтобетонною;
- ксилітовою одношаровою та двошаровою;

- мозаїчною;
- плитковою, виготовленою з переміщених вище матеріалів;
- брукованою, кам'яною;
- цегляно-клінкерною.

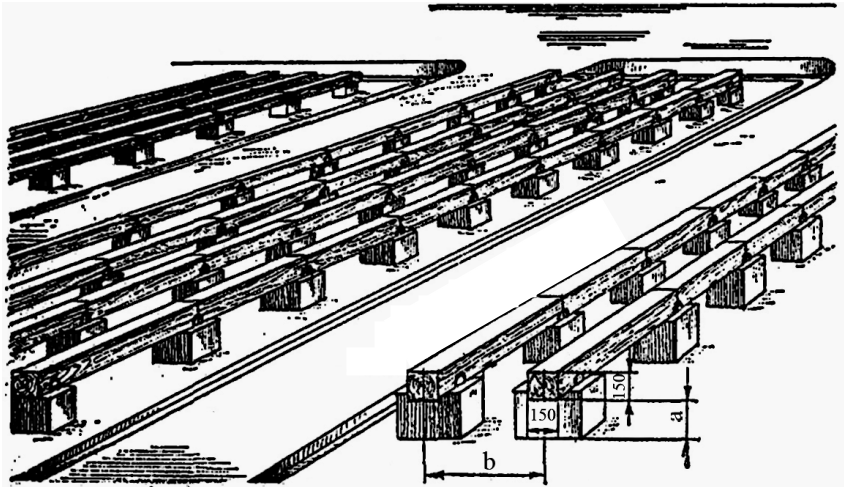

Рис. 2.4. Типова схема розміщення підкладок під штабелі на відкритих майданчиках:

a — не менше **300мм**; залежно від розмірів майна; b — **1600– 2400 мм** або **3200 – 4000 мм**;

У сховищах, призначених для розміщення АМ, для якого повинні виконуватися підвищені вимоги безпильності, рекомендуються підлоги (покриття) із плит:

- бетонних, асфальтобетонних;
- мозаїчних (терацо);
- ксилолітових;
- керамічних.

Крім того, допускаються підлоги дощаті й безплиточні з вище зазначених матеріалів.

У сховищах, призначених для розміщення АМ без особливих вимог до якості підлоги (крім забезпечення прохідності засобів механізації), крім перерахованих вище підлог допускаються :

- асфальтові;
- гравійно-нафтові;
- зі щебеню, просочені бітумом;
- із відбракованих аеродромних металевих плит (під навісами й на відкритих майданчиках);
- ґрунтощебеневі;
- ґрунтогравійні;
- глинобитні та з інших оптимальних сумішей;
- із бруківки.

Доцата підлога у сховищах повинна мати підпідлоговий проміжок для вентиляції. Така підлога, відведена для вкладання штабелів і установки стелажів, мала бути акуратно розмічена лініями шириною **50 мм** білою незмивною фарбою.

Під навісами і на відкритих майданчиках із ґрунтовим покриттям розмітку необхідно наносити на попередньо вкопані в ґрунт на рівні цеглини, дерев'яні рейки або на укладений щебінь.

Прибирання підлоги від сміття і пилу в складських приміщеннях треба виконувати пилососами, щітками з застосуванням мокрих деревних опилок або змоченою ганчіркою.

У зимовий період для прибирання підлоги у складських неопалюваних приміщеннях можна застосовувати чистий сніг без домішок пилу, піску, кіптяви та інших опадів, що виходять із труб промислових підприємств.

На складах до кожного сховища мають бути прокладені під'їзні колії, що забезпечують проїзд автомобільного транспорту і засобів механізації.

Сховища повинні бути обладнані рампами або розвантажувальними платформами. Там, де немає рамп і розвантажувальних платформ, при сховищах повинні бути обладнані розвантажувальні майданчики. Рампи, розвантажувальні платформи та майданчики мають бути на одному рівні з підлогою сховища.

Усі закриті складські приміщення, а також навіси повинні мати по периметру відмощення з нахилом від стін для стоку води.

Для відведення води від складських приміщень, навісів, відкритих майданчиків і від під'їзних колій мають бути прокладені дренажні канали з укладанням під проїздами водовідвідних труб.

В'їзди в складські приміщення повинні бути без порогів, з підйомом вище рівня відмощення, щоб забезпечувався безперешкодний рух засобів механізації і виключалася можливість потрапляння води у сховище.

Для очищення взуття від бруду перед входом у сховища (цехи обробки) мають бути встановлені шкребки і решітки, а всередині сховищ на вході покладені мати.

Складські будівлі, навіси, дахи, відкриті майданчики, рампи, розвантажувальні платформи й розвантажувальні майданчики, під'їзні колії, підлога в сховищах, відмостки, водовідвідні магістралі повинні утримуватися в постійній справності й у разковому стані.

Нерівності, вибоїни, тріщини та інші пошкодження підлоги в сховищах і покриття майданчиків та під'їзних шляхів мають вчасно лагодитися.

Цокольні частини будинків, відмощення, штучні покриття під'їзних шляхів і відкритих майданчиків повинні бути повністю і постійно очищатися від будь-якої рослинності (чагарнику, трави, моху, цвілі).

Підготовка до зимового періоду в складських приміщеннях передбачає утеплення входних воріт і дверей, завізних тамбурів, вікон, вентиляційних віддушин і люків.

Після снігопадів внутрішньоскладські дороги, під'їзди до сховищ, входи в сховища (основні й запасні) повинні звільнятися від снігових заметів. Під'їзд до сховищ транспортних засобів має забезпечуватися постійно.

При організації зберігання АМ у різних кліматичних зонах начальники складів, довольчих служб, командири авіаційно-технічних частин зобов'язані враховувати кліматичні особливості даної конкретної зони і вживати попереджувальних заходів щодо збереження майна від впливу на нього несприятливих кліматичних умов.

У зонах зі спекотним кліматом майно, що має верхній допуск режиму зберігання за температури **30°C**, має зберігатись у закритих приміщеннях і під навісами. У разі недостатньої кількості складських приміщень допускається зберігання майна на відкритих майданчиках, але воно має охоронятися від сонячної радіації брезентами із забезпеченням повітряного проміжку з усіх боків між штабелем і брезентом до **500 мм** для вільної вентиляції.

У північних та інших районах, характерною рисою яких у зимовий період є снігові бурі з вітром до **40 м/с**, а також у зонах пустель і степів, для яких характерні пиляні, піщані і земляні бури, необхідно вживати таких заходів:

- упакування майна в снігонепроникну (пилонепроникну) укладальну і транспортувальну тару;

- устаткування тари, що має вентиляційні й оглядові вікна, які щільно закриваються кришками або засувками;

- захист складських приміщень від проникнення в них снігу, пилу, піску;

- забезпечення міцного і щільного укриття майна, що зберігається на відкритих майданчиках, брезентами.

Місця зберігання майна на відкритих майданчиках мають бути позначені віхами.

Перед сніговими (пиловими, піщаними) бурями вентиляційні вікна контейнерів (ящиків) з майном, розміщені на відкритих майданчиках і під навісами, а також віддушини та щілини в складських приміщеннях повинні бути щільно закриті й перевірена міцність укриття брезентами майна на майданчиках і під навісами.

Після снігових, пилових, піщаних бур сховища мають бути очищені від заметів і приведені в порядок, під'їзні шляхи до них відновлені, а стан майна – перевірений.

У разі укриття майна (штабелів) брезентами повинні виконуватися такі вимоги:

- брезенти мають бути добре натягнуті й не мати ніяких провисань, де могла б в разі атмосферних опадів накопичуватися волога і сніг, а під час вітрів – пил, пісок і сміття;

- верхня частина штабеля повинна укладатися так, щоб при укритті брезент мав ухили для безперешкодного стікання води;

— у накритому положенні краї брезенту не повинні торкатися землі (підлоги, настилу) і закривати підкладки, на яких покладені штабелі, щоб не заглушувати вентиляційні проміжки між землею і майном;

— якщо розміри брезенту не дають змоги укрити штабель повністю, а тільки його верхню частину, то звисаючі краї брезенту не повинні торкатися майна, а мають бути за допомогою розпорок розведені в боки, щоб під час атмосферних опадів вода з брезенту не заливала штабель (рис. 2.5);

— для забезпечення майна від впливу бур, ураганів, штормів штабелі, вкриті брезентами, повинні міцно об'язуватися мотузками, які кріпляться до дерев'яних або залізобетонних стовпів, укрпаних у ґрунт;

— після атмосферних опадів за плюсових температур брезенти повинні бути просушені, за мінусових – очищені від снігу й льоду;

— під час очищення брезентів від льоду перегинати або складати їх забороняється, оскільки обмерзлі брезенти при перегинанні легко переламуються.

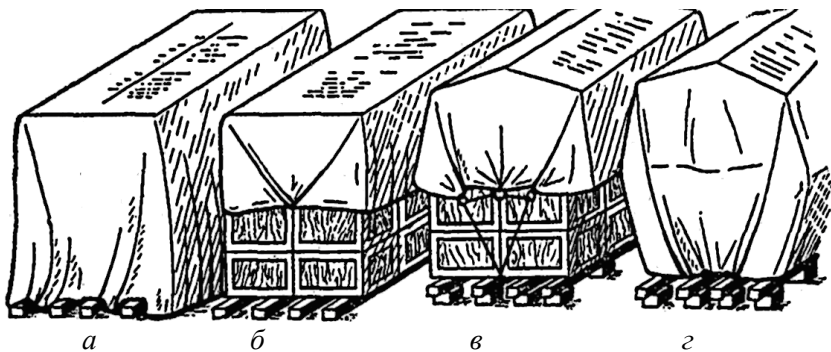

Рис. 2.5 Зразки укриття штабелів брезентом:
в, з – правильного а, б – неправильного

2.3.2.2. Обладнання сховищ

Авіаційне майно під час зберігання на складах і у в/ч може розміщуватися:

- у закритих складських приміщеннях на стелажах, у пірамідах, штабелях на піддонах, спеціальних контейнерах і на настилах;

- під навісами й на відкритих майданчиках у шафах, металевих ящиках, штабелях на настилах;

- на колісних і санних причепах, рядами (авіаційна техніка, змонтована на шасі автомобілів).

Для забезпечення порядку при зберіганні АМ, створення найбільших зручностей у виконанні внутрішньоскладських операцій з укладання, збереження, обліку, відправлення майна й інших видів робіт усі сховища мають бути оснащені необхідним устаткуванням, інвентарем та інструментом.

Розміщення АМ у необладнаних складських приміщеннях, під необладнаними навісами й на необладнаних відкритих майданчиках **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ**. До розміщення в них майна потрібно їх полагодити та обладнати інвентарем установлених зразків.

У складських приміщеннях залежно від виду майна, що зберігається, повинні бути в необхідній кількості шафи, залізні ящики, стелажі, піраміди, настили, піддони і підкладки для його штабелювання.

Для укладання майна під навісами і на відкритих майданчиках заздалегідь мають бути підготовлені в необхідній кількості підкладки, настили, підставки для вивішування колісної техніки, натискні колодки для штабелювання майна, упакованого в бочках і барабанах, та інші пристрої.

Піддони плоскі, ящикові і стоїчні, підкладки, тумби, підставки, піраміди для складування майна повинні бути міцними, акуратно зробленими й мати стандартні розміри.

Піддони плоскі (дерев'яні або металеві) мають відповідати міжнародному стандартному піддону розміром 800×1200 мм або 1600×2400 мм (рис. 2.6).

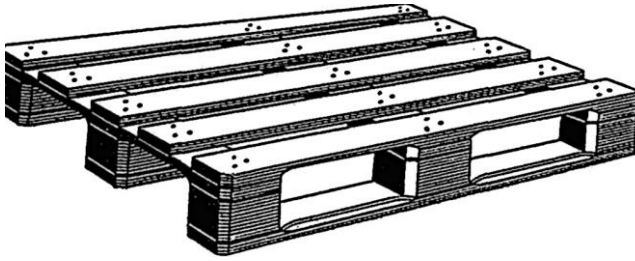

Рис. 2.6. Міжнародний стандартний піддон розміром 800×1200 мм

Піддони ящикові і стоїчні повинні відповідати міжнародному стандартному піддону розміром 800×1200 мм.

Підкладки (дерев'яні або залізобетонні) розмірами:

— для закритих у поперечному перерізі 100×100 мм; за довжиною вони повинні бути кратні ширині міжнародного стандартного піддона, тобто 800, 1600, 2400, 3200 мм та ін.;

— для відкритих майданчиків і навісів – у поперечному перерізі 150×150 мм; за довжиною вони повинні бути кратні ширині міжнародного стандартного піддона 800 або 1600 мм, 2400 або 3200 мм та ін. (рис. 2.7).

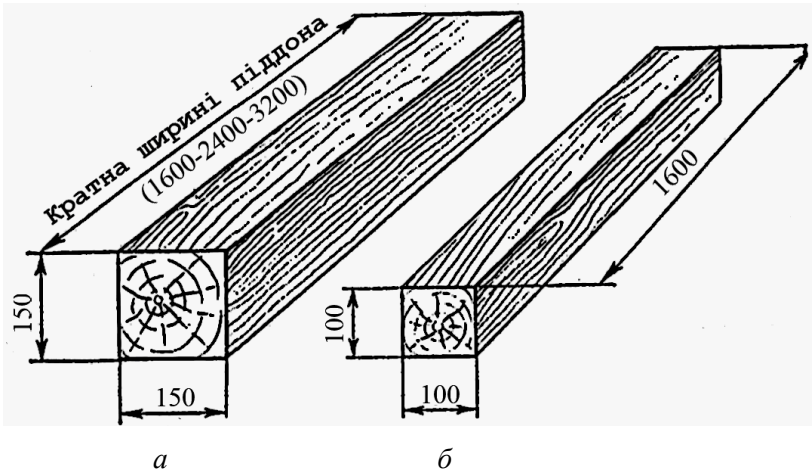

Рис. 2.7. Стандартні підкладки під штабелі з майном:
a – на відкритих майданчиках; *б* – у закритих приміщеннях

Тумби для підкладок на відкритих майданчиках і під навісами – залізобетонні, кам'яні або дерев'яні, розміри зазначені на рис 2.8.

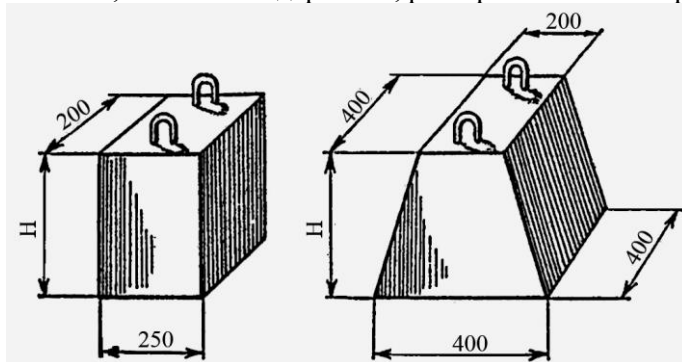

Рис. 2.8. Типові форми й розміри залізобетонних тумб для підкладок під штабелі (H – висота тумби від 300 до 750 мм залежно від снігового покриття або глибини залягання ґрунтових вод)

Підставки (козелки) для розвантаження ресор і шин колісної техніки – дерев'яна, металева, залізобетонна конструкція і їх розміри мають забезпечувати надійне вивішування шасі автомобілів і причепів і бути одноманітними (рис. 2.9).

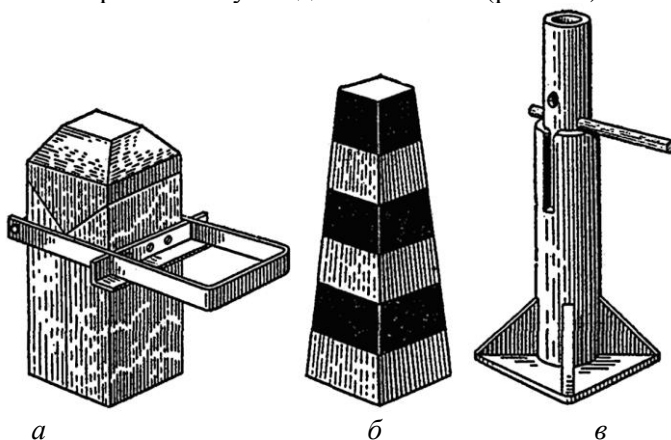

Рис. 2.9. Підставки для розвантаження коліс автомобілів: а – дерев'яна саморозвантажувальна; б – дерев'яна; в – універсальна саморозвантажувальна

Упорні колодки під майно в бочках і барабанах дерев'яні (рис. 2.10).

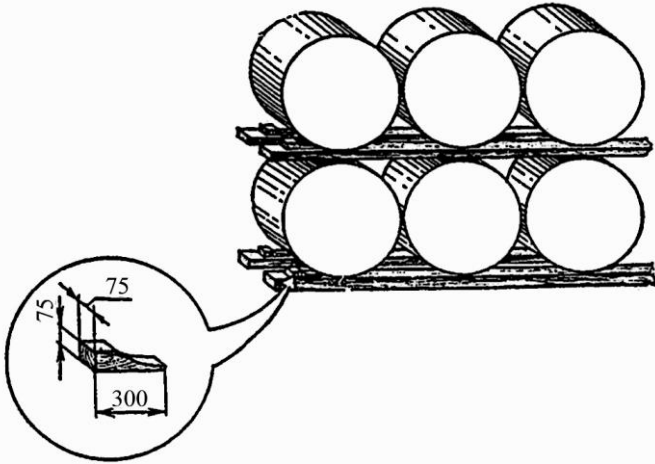

Рис. 2.10. Зразок упорних колодок під майно, упаковане в циліндричну тару

Форма й розміри пірамід повинні встановлюватися залежно від їх призначення, але для однотипного майна вони мають бути стандартними.

Використовувати як підкладки тумб, упорних колодок і пірамід обрізки пиломатеріалів, тару, цеглу, невизначеної форми камені і шматки колод, а також предмети з деревини, уражені гниллю й комахами-шкідниками, **забороняється**.

Якщо піддони, підкладки, тумби, піраміди, упорні колодки не використовуються за прямим призначенням, вони повинні бути акуратно складені в штабелі у приміщенні, під навісом або на відкритому майданчику.

При штабельному зберіганні АМ має вкладатися на піддонах, попередньо спакетоване за типами, видами і термінами зберігання.

Шафи, спеціальні контейнери для зберігання майна повинні бути стандартного зразка зі справними запорами і петлями для опломбовування і пристосовані до застосування засобів механізації в разі внутрішньоскладського переміщення, навантаження і вивантаження на всі види транспорту.

Стелажі можуть застосовуватися дерев'яні, металеві, змішаної конструкції, вони можуть бути стаціонарними або пересувними, розбірними та нерозбірними, універсальними зі змінними просвітами між полицями, призначеними для будь-яких видів майна, у тому числі й для зберігання на піддонах, і спеціальними, призначеними для зберігання тільки визначених типів майна.

На рис. 2.11 показано зразок металевого розбірного стелажа для зберігання майна на стандартному піддоні (800×1200 мм), що дає змогу застосовувати навантажувачі.

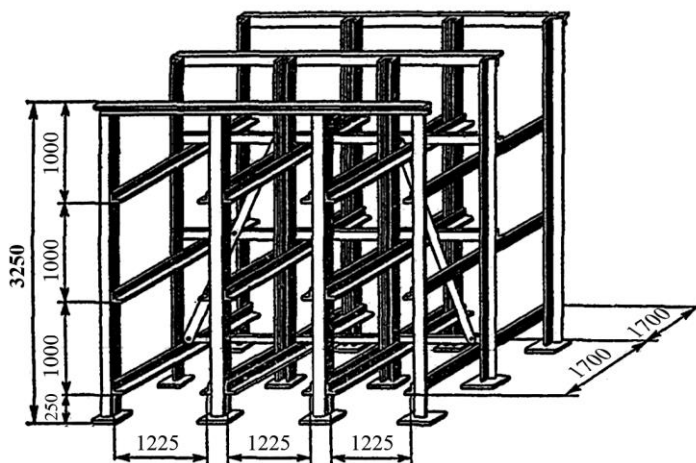

Рис. 2.11. Зразок металевого розбірного стелажа для збереження майна на стандартному піддоні, що дає змогу застосовувати навантажувачі

Стелажі дерев'яних конструкцій мають бути оброблені вогнезахисними розчинами.

Вибір того або іншого типу стелажів повинен здійснюватися залежно від типу сховища, видів майна, яке передбачається зберігати на стелажах, а також з урахуванням можливості застосування засобів механізації, піддонів і наявності на місці матеріалів для виготовлення засобів механізації, стелажів і піддонів.

Встановлюватися стелажі мають з урахуванням найефективнішого використання площі та обсягу сховища, природного освітлення, забезпечення найбільших зручностей для спостереження за майном, виконання операцій з майном і можливості застосування засобів механізації.

Стелажі повинні утримуватися в зразковому порядку. Металеві деталі стелажів мають бути захищені від корозії та біопшкоджень і пофарбовані. Шафи, стелажі, контейнери, піддони, піраміди, настили і штабелі повинні бути пронумеровані в порядку зростання номерів; полиці стелажів – позначені буквами українського алфавіту: (А, Б, В та ін.), як показано на рис. 2.12.

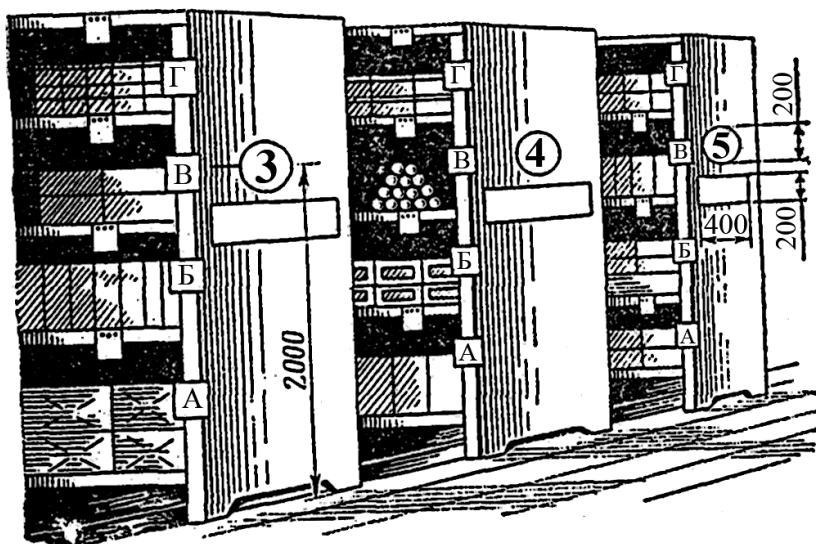

Рис. 2.12. Зразок нумерації стелажів і полиць стелажів

Під час установлення стелажів мають забезпечуватися проходи між стінами та стелажима, проходи вздовж сховища й поперечні проходи проти входних воріт і дверей. Розміри проходів зазначено на рис. 2.13, 2.14.

Висота нижньої полиці стелажа від підлоги повинна бути 100 мм.

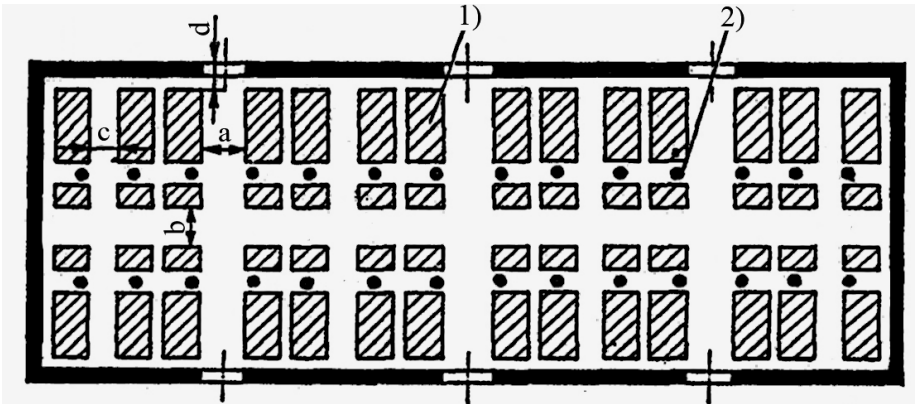

Рис. 2.13. Типова схема розміщення майна під час зберігання в складському приміщенні з опорами (розміри робочих проходів: a за шириною воріт; b і c – не менше **1250мм**; d – не менше **600мм**); 1 – штабелі; 2 – опорні стовпи

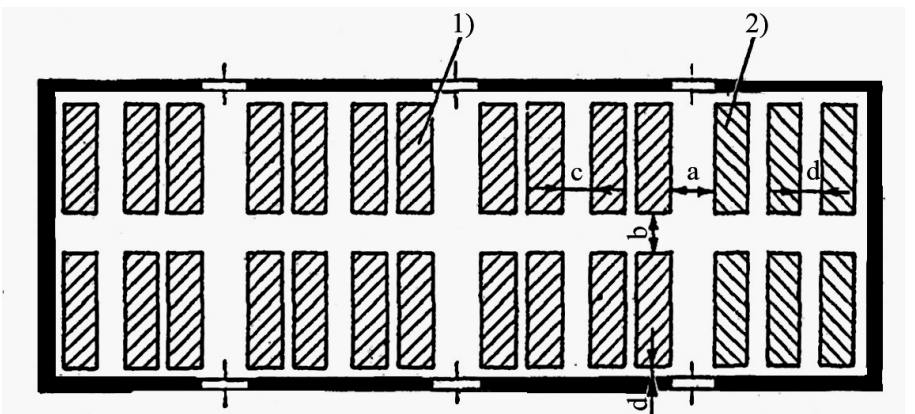

Рис. 2.14. Типова схема розміщення майна в складському приміщенні без опор (розміри робочих проходів: a – за шириною воріт; b і c – не менше **1250мм**; d – не менше **600мм**); 1 — штабелі; 2 — стелажі

Якщо на один настил укладається більше одного штабеля майна, то штабелі також повинні бути позначатися буквами українського алфавіту.

Полиці шаф і стелажів, піраміди і підставки, на яких укладаються розпаковані металеві вироби, прилади й апаратура,

мають бути прокладені волого- та жиронепроникними матеріалами (полімерними плівками від списаних чохлаів). При зберіганні підстилати й підкладати під розпаковане майно при матеріали, що легко всмоктують вологу (гігроскопічні), **не дозволяється**.

Пил зі стелажів, шаф і майна має видалятися пиłosосами, спеціальними щітками або м'якими ганчірками.

Залежно від виду майна, що зберігається, і якості його упакування стелажі повинні обладнуватися занавісками з бавовняних тканин або з інших матеріалів-замінників.

Стелажі, на яких зберігається майно, що потребує захисту від впливу світла, потрібно обладнувати світлонепроникними занавісками чорного кольору.

У разі зберігання на стелажках майна в пакувальній і транспортувальній тарі обладнування їх занавісками необов'язкове.

Занавіски, що закривають стелажі й вікна складських приміщень, повинні оброблятися вогнезахисною речовиною.

Кожне сховище має бути забезпечене:

- інструментом і пристроями для виробництва розпакування, упакування майна та підйомно-транспортних робіт;

- засобами для зважування й вимірювання майна (залежно від його виду);

- пересувними столиками з майданчиком для здійснення рахунку, сортування, розпакування (упакування) та інших допоміжних робіт, пов'язаних із прийманням, перевіркою й видачею майна;

- необхідними сходами і драбинами;

- інвентарем для прибирання сховища й очищення прилеглої до нього території.

Для контролю за температурою й вологістю та можливості їх регулювання в межах необхідних значень у закритих складських приміщеннях повинні бути встановлені термографи й гігрографи. За відсутності самописних приладів можуть встановлюватися термометри й гігromетри, показання яких начальник (завідувач) сховища має заносити в карту температури та відносної вологості двічі на день (о 9 і 15 год за місцевим часом).

Реєстрація температури та відносної вологості в неопалюваних приміщеннях потрібна для визначення фактичних умов збереження майна і прийняття рішень щодо зміни термінів огляду майна за наявності несприятливих даних, а також для регулювання температури й вологості в теплу пору року.

Термограф (термометр), гігрограф (гігрометр) і карта реєстрації показань температури та відносної вологості мають бути змонтовані на спеціальному стенді й розміщені в середній частині складського приміщення на стійці одного зі стелажів або на спеціальній підставці. Висота розміщення приладів повинна становити 1500 мм від підлоги. Справність гігрографів (гігрометрів), точність їхніх показань перевіряють не рідше одного разу на шість місяців з обов'язковою відміткою у формулярі на гігрограф (гігрометр).

За наявності групи суміжно розміщених однотипних складських приміщень, у яких зберігається майно, що потребує однакового режиму збереження, допускається використання показань приладів, установлених в одному з приміщень для всієї групи сховищ.

На технічній території складу має бути встановлена психрометрична жалюзійна будка, обладнана контрольними термографом (термометром) і гігрографом (гігрометром).

Будка встановлюється на відкритому місці, доступному для обдуву вітром з усіх боків, на міцній дерев'яній або металевій підставці висотою 1750 мм.

Дверцята будки розміщуються з північного боку. Для доступу спостерігачів перед дверцятами встановлюється сходинка, що не торкається підставки, висотою 600 мм. Прилади в будці встановлюють на залізному штативі, пригвинченому до дна будки.

Сховища незалежно від типу перед розміщенням у них майна мають бути відремонтовані та підготовлені відповідно до вимог.

На кожне сховище складається схема завантаження, якою надалі постійно керуються. На схему треба наносити:

- порядок розміщення штабелів і стелажів із зазначенням їхніх номерів і виду покладеного майна;
- місця розміщення протипожежних засобів й їх найменування;

- розміри дверних прорізів по ширині та висоті.

У разі змін у завантаженні й розміщенні майна схему необхідно відповідно обновляти. Зберігати схему завантаження треба безпосередньо в начальника (завідувача) сховища.

На кожне сховище (навіс, майданчику) має бути заведений технічний паспорт, у якому вказуються:

а) загальні дані сховища:

- схема сховища й розміщення в ньому майна;
- тип сховища і його технічний стан;

б) характеристика використання сховища:

- місткість розрахункова – фактичне завантаження;
- коефіцієнт завантаження;
- середньорічний вантажообіг майна;
- корисна площа;
- використовувана площа;
- коефіцієнт використовуваної площі;
- вид майна яке зберігається;
- умови збереження майна;
- габарити та маса зберігаємого майна;
- рівень механізації робіт;

в) засоби механізації;

г) технологія складських робіт у сховище;

д) відмітки в паспорті посадових осіб, які перевіряють правильність заповнення.

Технічний паспорт сховища (навісу, майданчика) заповнює начальник (завідувач) сховища й уточнює в разі змін технічних даних сховища. Зберігають технічний паспорт у начальника (завідувача) сховища.

Дані, внесені в технічний паспорт сховища (навісу, майданчика), до його заповнення має затвердити начальник відділу (відділення) збереження (начальник служби).

Під час розрахунку та планування завантаження складських приміщень майном необхідно керуватися з нормами завантаження сховищ і залізничних вагонів АТМ, уведеними в дію Інструкцією з

підрахунку завантаження та вантажообігу на базах і складах авіаційно-технічного майна.

У кожному сховищі має бути робоче місце начальника (завідувача) сховища (рис. 2.15), яке необхідно обладнати:

- спеціальним столом для картотеки та технічної документації на збережене майно, службової, керівної та довідкової літератури;

- засобами зв'язку;

- настільною електронно-обчислювальною технікою.

На робочому місці начальника (завідувача) сховища повинна бути така документація:

- технічний паспорт сховища;

- функціональні обов'язки начальника (завідувача) сховища;

- посібник із зберігання авіаційного майна;

- основні вказівки з обліку АМ;

- інструкція щодо заходів пожежної безпеки, дошка пожежного розрахунку;

- інструкція і правила роботи на засобах механізації;

- інструкція з техніки безпеки під час роботи в сховищі;

- довідкова література за видами збереженого майна, що зберігається;

- картки обліку майна;

- книга денних завдань;

- книга обліку оглядів майна;

- графік огляду та обробки майна;

- схема евакуації майна зі сховища;

- схема комплексної механізації сховища;

- опис устаткування й інвентарю, закріплених за сховищем.

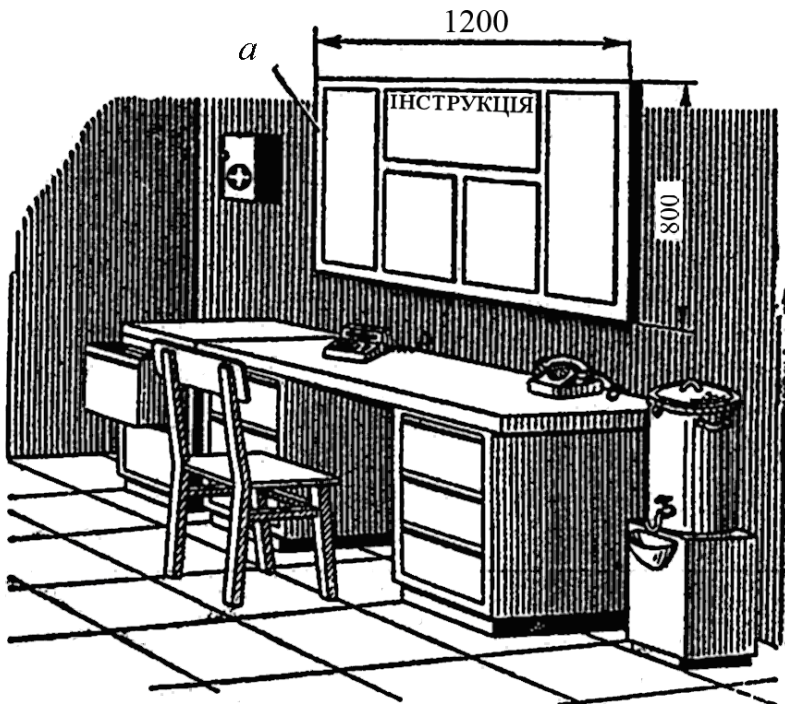

Рис. 2.15. Типова схема робочого місця начальника (завідувача) сховища
(*a* - ошка для службових документів)

Функціональні обов'язки, інструкції, графіки, схеми та описи повинні бути вивішені на дошці для службових документів.

Розміщення на робочому місці освітлювальних приладів невстановленого типу будь-яких приладів, що не стосуються службової діяльності начальника (завідувача) сховища й осіб, які працюють у сховищі, а також зберігати в сховищі особисті речі, продукти харчування і вживати їжу **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ**. Робочий одяг має зберігатися тільки у відведених для цього приміщеннях і шафах.

Сховища, а також місця навантаження й розвантаження майна повинні забезпечуватися засобами механізації для виконання складських робіт.

Табельний інструмент робітників і начальників (завідувачів) сховищ зберігається в закритих шафах або на спеціально обладнаній дошці.

На всіх складах як у літній, так і в зимовий час мають здійснюватись заходи щодо забезпечення зразкового утримання складських споруд усю територію складу.

Щорічно всі сховища, рампи, розвантажувальні майданчика та під'їзні колії повинні оглядатися спеціальною комісією, призначуваною начальником складу (командиром частини), за участю представника квартирно-експлуатаційної служби гарнізону. За результатами огляду комісією складається технічний акт про стан оглянутих об'єктів, у якому вказують дефекти по кожному оглянутому об'єкту, висновок про технічний стан і необхідний ремонт, а також заходи щодо усунення дефектів і терміни їх усунення. Технічний акт затверджує начальник складу (командир частини).

Безпосередня відповідальність за справність сховищ і під'їзних колій до них та забезпечення постійної чистоти і порядку в сховищах і на технічній території покладається на начальників відділів (відділень) збереження й начальників (завідувачів) сховищ у межах відведених їм приміщень і ділянок території.

Кількісний і якісний стан устаткування сховищ, пристроїв, інструмента й засобів механізації, доданих сховищам, має перевірятися начальниками (завідувачами) сховищ не рідше одного разу на тиждень, а начальниками відділів (відділень) збереження, начальниками служб авіаційно-технічних частин — не рідше одного разу на три місяці.

Про виявлені недоліки, несправності та про їх усунення доповідати начальникові складу (служби).

2.3.2.3. Нумерація сховищ

На всіх складах сховища мають бути пронумеровані в порядку номерів, починаючи з одиниці.

У разі розміщення сховищ подвійними рядами ліві ряди повинні нумеруватися непарними номерами: 1, 3, 5, 7 і т.д., а праві – парними номерами: 2, 4, 6 і т.д. Починатися нумерація має ліворуч від входу на технічну територію.

Номери на сховища (рис. 2.16) повинні наноситися незмивною чорною фарбою в квадраті білого кольору розміром 700×700 мм на зовнішніх сторонах кутів, утворених другою-третьою і третьою-четвертою стінами, залежно від розміщення сховища стосовно під'їзних колій (висота цифр-500 мм, товщина-50 мм), але так, щоб номер сховища добре видний при під'їзду до сховища.

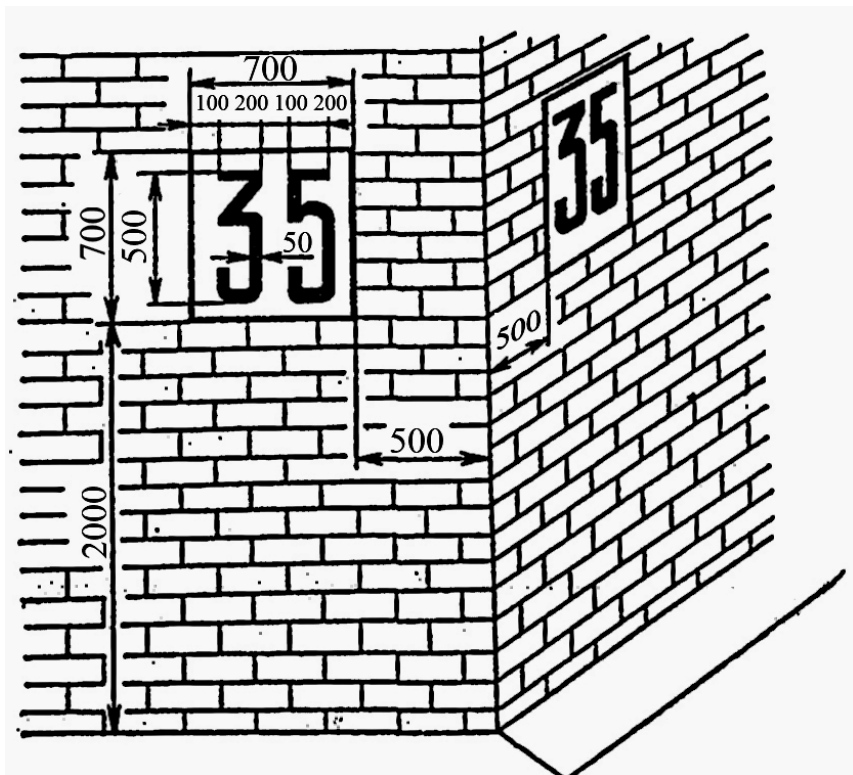

Рис. 2.16. Зразок нумерації складських приміщень

На стінах сховища номери варто розміщувати на висоті 2 м від рівня вимощення і на відстані 0,5 м від ближчого до під'їзної колії кута будинку.

Нумерацію навісів потрібно робити в одному порядку із закритими сховищами. Номери відкритих майданчиків (рис. 2.17) мають бути нанесені на щити, закріплені на стійці на висоті 2 м.

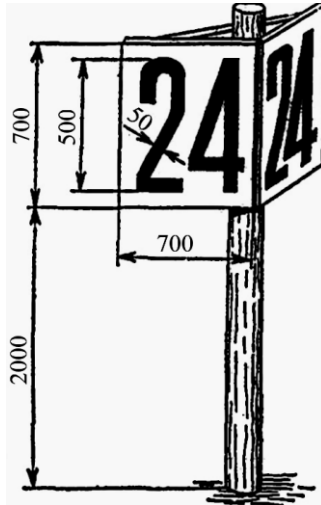

Рис. 2.17. Зразок нумерації відкритих майданчиків

У разі розміщення сховищ в один ряд або врозкид вони повинні нумеруватися послідовно в порядку номерів, починаючи від сховищ, найближчих до входу на технічну територію.

Майданчики для відкритого збереження нумеруватися окремо - своїми порядковими номерами.

2.3.3. Умови, порядок зберігання та контроль авіаційного майна під час зберігання

2.3.3.1. Загальні вимоги щодо умов, порядку зберігання та контролю авіаційного майна під час зберігання

Організація та порядок зберігання АМ на складах і у військових частинах протягом усього періоду зберігання повинні забезпечувати:

- повну збереженість майна від псування й розкрадань;

- високоякісний стан майна та повну придатність його до використання за прямим призначенням без проведення ремонту чи яких-будь доробок з вини складу;

- комплектність майна в повній відповідності з комплектувальними документами, що прикладаються до нього;

- найкраще використання складських місткостей при найменших витрат праці і матеріальних засобів на зберігання майна;

- систематичну та планомірну заміну майна більш ранніх термінів виготовлення (ремонту) зразками більш пізнього виготовлення (ремонту) для того, щоб на зберіганні постійно перебувало майно з найбільшим залишком терміну зберігання;

- високу оперативність прийому та укладання майна, що надходить на зберігання, швидкість відшукування його в сховищі для видачі і добору на відправлення, швидкість евакуації майна в разі потреби.

Для забезпечення високоякісного збереження АМ необхідно:

- правильно і помірковано робити вибір місця для зберігання майна та його розміщення в місцях зберігання;

- технічно грамотно виділяти майно, що потребує режимного зберігання за температурою та вологістю;

- технічно обґрунтовано розподіляти сховища відповідно до видів майна;

- не допускати завантаження опалюваних і неопалюваних складських приміщень майном, що може й має зберігатися під навісами і на відкритих майданчиках;

- раціонально використовувати обсяги й площі сховищ і правильно укладати майно на стелажах і в штабелях;

- суворо, планомірно й технічно кваліфіковано проводити встановлені Керівництвом огляди майна, технічно грамотно визначати дефекти та вчасно усувати їх;

- точно дотримуватися правил зберігання майна, виконувати вимоги по догляду за ним і вживати попереджувальних заходів для забезпечення постійної справності

майна, що зберігається.

Залежно від специфічних особливостей і стійкості до впливу зовнішніх умов авіаційне майно може бути розділене на такі групи:

- майно, що потребує при зберіганні суворого дотримання режиму температури та вологості;

- майно, що потребує обов'язкового зберігання в закритих приміщеннях без суворого дотримання режиму температури;

- майно, зберігання якого допускається під навісами і на відкритих майданчиках.

Для правильного визначення місця зберігання того або іншого майна, що надходить на склади й у військові частини, необхідно насамперед визначити, до якої групи щодо режиму зберігання воно належать.

Поділ майна на групи щодо необхідного режиму зберігання має виконуватися начальником складу (служби забезпечення) на підставі:

- вимог наказів і директив міністра оборони України, командувача ПС, головного інженера і начальника логістики ПС ЗСУ про порядок і умови зберігання даного виду майна;

- технічних умов на постачання майна, погоджених із управліннями, що замовляють його, відділами ПС та інших видів ЗС України;

- даних протикорозійного захисту матеріалів, що були використані для консервації зазначеного майна (на який термін і для яких умов зберігання законсервовано);

- можливості спільного зберігання з урахуванням протипожежних вимог;

- даних про нейтральність даного майна при спільному зберіганні його з іншими видами майна;

- призначення та грифу майна;

- необхідності створення умов, що виключають вільний доступ до майна, яке має побутову цінність;

- конструктивних особливостей, габаритних розмірів;

- типу тари, її міцності, стійкості для багатоярусного Рис.

2.35. Типова схема навантаження контейнера з несучими лопатями вертольота під час перевезення автотранспортом (одноповоротні платформи)

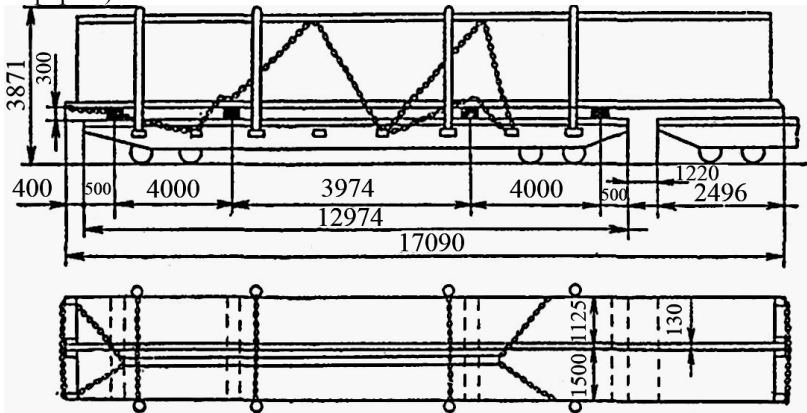

Рис. 2.36. Типова схема навантаження контейнера з несучими лопатями вертольота під час перевезення залізничним транспортом із платформою прикриття

Для запобігання від пошкоджень при вантажно – розвантажувальних операціях радіатори в ящиках повинні бути надійно закріплені. Штуцери, патрубки і зливальні пробки радіаторів перед відправленням повинні бути опломбовані. При упаковуванні радіаторів укласти їх на поверхні тонкостінних обичайок щоб уникнути пошкодження забороняється. Трубчасті радіатори повинні укладатися тільки над торцевою поверхнею обичайки яка виступає і крайнього профілю, а трубчато-пластинчасті радіатори - тільки на крайки фланців. Упаковка має передбачати засоби амортизації і кріплення радіатора в тарі. Поверхні, на які укладаються радіатори, повинні бути рівними. Транспортування радіаторів має здійснюватися в критих вагонах, як виняток на платформах.

Приладове устаткування ЛА повинне упаковуватися відповідно до інструкцій заводів-виробників, прикладених до кожного приладу.

При підготовці приладів до відправлення необхідно особливу увагу приділяти якості їх упаковування.

Авіаційні і морські хронометри для відправлення транспортом повинні упаковуватися відповідно до вимог діючої технічної документації. Ящик вистилається водонепроникним матеріалом. Хронометр укладається на подушку з технічної вати в укладальний ящик, потім - у транспортувальний дерев'яний ящик. Простір між ящиками заповнюється амортизаторами. Як амортизатори можуть використовуватися гофрований картон, повсть технічна грубошерста, вата технічна, деревна стружка, губчаті вироби з латексу. Ящики повинні бути виготовлені зі струганих дощок із стиками в шпунт, у гребінь або у чверть. Транспортувальний ящик має бути окантований металевою стрічкою й опломбований.

Чашкові ртутні барометри допускається транспортувати всіма видами транспорту в частково розібраному вигляді. У зібраному вигляді барометри повинні транспортуватися тільки посланцями. Розбирання чашкових ртутних барометрів, упаковування для відправлення транспортом і посланцями повинні виконуватися в точній відповідності з вимогами інструкцій з експлуатації чашкових ртутних барометрів, що прикладаються до кожного барометра.

Гіроскопічні прилади повинні упаковуватися у спеціальні коробки з гофрованого картону, а простір між приладами та коробкою заповнювати амортизувальними м'якими матеріалами. Як такі матеріали можуть використовуватися повсть технічна грубошерста, вата технічна, деревна стружка, губчаті вироби з латексу і т.п. Коробки з приладами необхідно укласти в ящики, загальна маса яких не повинна перевищувати 50 кг брутто. На ящиках мають бути нанесені попереджувальні знаки: ВЕРХ, НЕ КАНТУВАТИ; ОБЕРЕЖНО, ТЕНДІТНЕ.

Акумулятори для перевезення повинні упаковуватися в транспортну тару в один ряд. Між акумуляторами прокладається суха деревна стружка. На тарі повинні бути нанесені попереджувальні знаки: ВЕРХ, НЕ КАНТУВАТИ; ОБЕРЕЖНО, ТЕНДІТНЕ. Без упаковки акумулятори перевозити забороняється.

Інструмент загального призначення (слюсарно-монтажний, ріжучий, деревообробний) перед відправленням повинен бути законсервований, обгорнутий водотривким або інгібованим папером і покладений у пачки від 1 до 50 шт.

На кожній пачці мають бути ярлики із зазначенням:

- умовного найменування підприємства-виробника;
- найменування упакованого виробу;
- номінального розміру;
- найменування матеріалу виробу;
- кількості виробів у штуках.

Пачки упаковуються в дерев'яні ящики масою не більше 50 кг брутто. Внутрішня поверхня ящика обкладається водотривкими матеріалами.

Кислоти (сірчану акумуляторну і реактивну, соляну технічну і реактивну, азотну слабку) варто перевозити в скляних суліях, упакованих у плетені кошики або в міцні дерев'яні решетування. При транспортуванні кислот з укладанням у кілька ярусів решетування має бути вище горловини сулії.

Сулії повинні бути щільно закриті притертими скляними пробками, голівки яких обгортаються міцною тканиною і обв'язуються шпагатом. Закривати сулії не скляними пробками **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ**.

Прокладні матеріали, що застосовуються для упакування посудин із кислотами, повинні бути оброблені вогнезахисними речовинами.

До горловини сулії прикріплюється дерев'яна бирка із зазначенням:

- умовної назви підприємства-виробника;
- дати випуску партії;
- назви реактиву;
- номера державного стандарту;
- маси брутто і нетто.

Кожна партія сулій із кислотою має супроводжуватися документом, що засвідчує їх якість і відповідність продукції вимогам державних стандартів. Плавікова кислота повинна відправлятися в посудинах місткістю від **2** до **50** л, виготовлених із пластичних мас, свинцю, парафіну, воску, спеціальної гуми й інших стійких до плавікової кислоти матеріалів.

Посудини повинні щільно закриватися пробками,

виготовленими з того самого матеріалу.

Посудини, виготовлені з механічно неміцних матеріалів (віск, парафін та ін.), а також посудини місткістю понад **20 л** повинні упаковуватися в міцну транспортну тару (ящики, бочки). На транспортній тарі мають бути нанесені попереджувальні знаки: **ОБЕРЕЖНО, КРИХКЕ; ВЕРХ, НЕ КИДАТИ; ЇДКА РЕЧОВИНА.**

Лакофарбові матеріали повинні упаковуватися для відправлення в такі види тари:

—аеролак першого покриття, нітроемалі різних кольорів, нітроклеї, нітрошпатльовки, змивки, розчинники, перхлорвінілові лакофарбові матеріали у металеві оцинковані бідони, що герметично закриваються місткістю від 15 до 40 л; якщо немає оцинкованих бідонів, допускається упаковувати цю продукцію в бідони з чорної жерсті; аеролак першого покриття, змивки і розчинники допускається упаковувати в залізні бочки місткістю до 200 л і в скляні сулії з притертими скляними або дерев'яними пробками і прокладкою з пергаментного паперу з наступною обв'язкою горловини пергаментним папером;

—олійні емалі і лаки – у бідони, що герметично закриваються з білої і чорної жерсті місткістю від 8 до 40 л; при відправленнях на великі відстані бідонів місткістю 8 – 10 л дозволяється упаковувати їх по декілька штук у міцні ящики або решетування;

—олійні густотерті фарби – у бочки, барабани, виготовлені з деревини або матеріалів, що заміняють її.

Для зберігання і транспортування лакофарбових матеріалів можуть використовуватися багатооборотні фляги з горячекатаної сталі місткістю 40 л.

При підготовці лакофарбових матеріалів до транспортування мають бути забезпечені заходи пожежної безпеки.

Листове органічне скло і целулоїд для відправлення повинні упаковуватися в дерев'яні ящики, що виключають можливість переміщення листів у ящику при транспортуванні. Перед укладанням у ящики листи треба по обидва боки обклеїти щільним папером.

Листи органічного скла конвертують у пакувальний папір або обклеюють папером, на який наклеюють етикетку із зазначенням:

несправності упаковки);

– герметизація, коли ущільнюють або клеять матеріалами з укладанням усередину вологопоглиначів (для кузовів автомобілів, причепів, кабін, у яких розміщені різні види устаткування);

– заміна в упаковках вологопоглиначів після його насичення;

– пересипання майна хімічними препаратами (для гумотехнічних виробів – тальком, для вовняних і хутряних виробів – закладка мішечків із нафталіном і іншими препаратами);

– відновлення захисних лакофарбових покриттів (для всіх виробів, що покриваються для захисту лакофарбами);

– просушування, провітрювання, очищення (для всіх видів майна, що зазнають псування від вологості й забруднення);

– переукладання (для всіх видів майна, що зазнають псування від злежування та деформації при зберіганні в одному положенні);

– фарбування та жирування (для шкіряних матеріалів і виробів зі шкіри); витрушування й очищення;

– хімічне чищення, прання (для хутряних, вовняних, текстильних виробів, що були у використанні);

– просочення водовідштовхувальними та вогнетривкими складами (для чохлів, брезентів, наметів, спецодягу тощо);

– фунгіцидна й антисептична обробка (для деревини, дерев'яних конструкцій і виробів, що зазнають гниття, псування комахами та ін.);

– дезінфекція, дезінсекція (для майна, ураженого мікробами й комахами);

– дератизація (для майна, що зазнає псування гризунами);

– дезактивація (для всіх видів майна, ураженого радіоактивними речовинами вище допустимих меж).

Вимоги до обробки конкретних видів АМ зазначені у відповідних інструкціях заводів-виробників.

Ремонт, консервація, переконсервація та обробка АМ має виконуватися в таких випадках:

– перед закладкою майна на збереження, якщо воно попередньо не оброблялося;

– після закінчення встановлених термінів до чергової переконсервації (обробки);

– у разі виявлення дефектів під час прийому або вибіркового огляду, а також у разі виявлення ушкоджень майна в результаті стихійних лих (злив, бур, штормів, повеней, пожеж, обвалів тощо);

– перед здаванням майна, яке було в експлуатації, на склади для збереження або для відправлення в ремонт, на випробування для заміни по рекламаціях або для конструктивних доробок;

– перед відправленням майна за спеціальними завданнями, якщо залишок терміну до чергової консервації або обробки менше 85% від установленого;

– у разі зараження майна радіоактивними речовинами;

– за вказівками доволчих органів.

Ремонт, консервація, переконсервація та обробка майна повинні плануватися річними, квартальними й місячними планами і виконуватися у термін, встановлений планом із відхиленням не більше одного місяця.

Плани ремонту, консервації, переконсервації та обробки майна повинні складатися начальником фінансово-планового відділу (відділення) складу відповідно до Вказівок з планування та обліку виробництва на базах і складах ПС на підставі заявок начальників відділів (відділень) зберігання, підписуватися головним інженером або заступником (помічником) начальника складу зі зберігання й виробництва, начальником фінансово-планового відділу (відділення) і затверджуватися начальником складу.

В а/ч плани ремонту, консервації, переконсервації та обробки майна повинні складатися начальниками служб за заявками завідувачів складами і затверджуватися командиром а/ч.

Заявки на проведення ремонту, консервації, переконсервації та обробки АМ повинні складатися на підставі:

– облікових документів, що відбивають дати виготовлення майна й умови його збереження;

– актів технічного стану, складених за результатами огляду майна, що має дефекти.

Заявки на ремонт, консервацію та обробку майна мають подаватися:

– для складання річного плану – не пізніше 20 грудня передпланового року;

– для складання квартальних, місячних планів – не пізніше 25 числа передпланового кварталу, місяця.

У планах повинне бути перераховане все майно, що має ремонтуватися, консервуватися й оброблятися в плановий період, зазначена його кількість у штуках, комплектах тощо і переведено в укрупнені показники (вагони або тонни).

На підставі затвердженого річного плану ремонту, консервації, переконсервації та обробки повинні бути складені графіки.

Ремонт, консервація, переконсервація та обробка АМ на складах і у в/ч повинні здійснюватися в спеціальних цехах або в пристосованих для цього приміщеннях, що дають змогу дотримувати встановлений технологічний процес і вимоги безпеки.

В окремих випадках, залежно від виду майна, обробку дозволяється робити в складських приміщеннях у спеціально відведених для цього місцях і на відкритих майданчиках за сприятливих зовнішніх умов (відсутність атмосферних опадів, пилу, вітру, засміченості повітря механічними домішками, газами і т. ін.).

Перед проведенням робіт із ремонту, консервації, переконсервації й обробці майна повинна бути проведена підготовка особового складу, на який покладаються роботи, приміщень й майданчиків, відведених для робіт, робочих місць, технічних засобів, пристосувань, інструмента, матеріалів і спеціального одягу для особового складу.

Особовий склад повинен вивчити:

– специфічні особливості майна, що підлягає ремонту, консервації, переконсервації й обробці;

- технологічні інструкції та вказівки з проведення ремонту, консервації та обробки;

- інструкції з охорони праці й техніки безпеки.

Із особовим складом має бути проведений інструктаж із виконання робіт, перевірки знань із розписом у Журналі обліку інструктажів.

Цехи й ділянки, виділені для ремонту, консервації та обробки, повинні бути сухими, світлими, опалювальними та обладнаними вентиляцією.

Підлога в цехах і на ділянках має бути мозаїчною, бетонною, плиточною або асфальтобетонною.

Температура повітря в приміщеннях повинна бути не нижче 15°С, а відносна вологість – не більш 70 %.

Допускається збільшення вологості до 80 % протягом часу, коли перепади температури в приміщенні не перевищують 5°С.

Цехи, приміщення, майданчики (ділянки), призначені й пристосовані для проведення ремонту, консервації, переконсервації та обробки АМ, повинні бути забезпечені та обладнані:

- засобами механізації для виконання вантажно-розвантажувальних робіт, переміщення АМ всередині цеху та його транспортування, необхідним технологічним устаткуванням та пристосуваннями (кран-балками, таями електричними, електронавантажувачами, електровізками);

- сушильними шафами для відновлення вологопоглинальної здатності силікагелю-осушувача та відновлення силікагелю-індикатора;

- ваннами для миття, хімічної обробки та підготовки консерваційних мастил (рис. 2.40); мастильні ванни з електропідігріванням мають бути обладнані датчиками температури та термореле для зняття напруги на нагрівальних елементах з підвищенням температури масла до встановлених меж;

- інвентарем, пристосуваннями, інструментом, приладами, протипожежним та іншим устаткуванням, передбаченим

технологічними інструкціями і вказівками щодо ремонту, консервації та обробки відповідних видів майна;

– верстатами для механічної обробки деталей (зачищення, полірування);

– компресорними установками або фарбувальними агрегатами;

– установками для консервації великогабаритних деталей розпиленням мастил;

– сушильними шафами (камерами) для сушіння деталей.

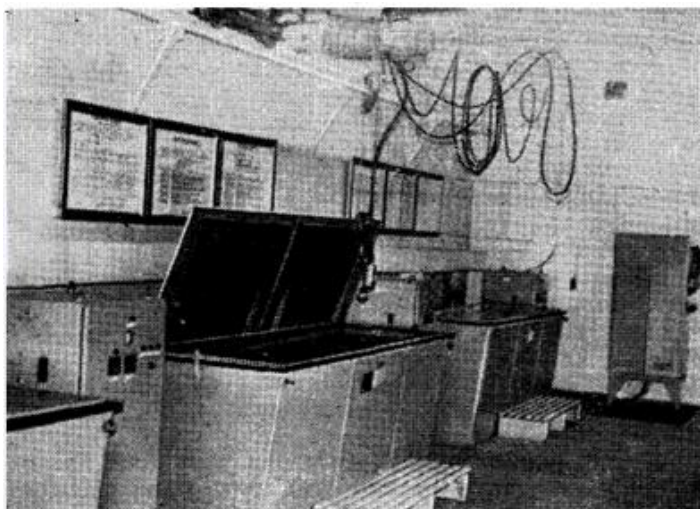

Рис. 2.40. Ванни для консерваційних мастил

У цеху обробки майна крім загальної приточно-витяжної вентиляції мають бути обладнані індивідуальні відсоси (витяжна вентиляція) від ванн і устаткування, від яких під час роботи утворюються пари води, масла, бензину, газу, пилу, стружка.

При цехах обробки повинні бути:

– комора для збереження інструмента, пристосувань і тижневої потреби видаткових матеріалів;

- приміщення для зберігання технічної документації та роботи з нею;
- приміщення для відпочинку особового складу;
- гардероб для збереження спецодягу й одягу робітників і службовців;
- санітарно-гігієнічні кімнати (санвузол, душова).

Прибирання приміщень цеху (ділянки) обробки й устаткування повинні відбуватися щодня, а миття або вологе протирання підлоги – не рідше двох разів на тиждень.

Робочі місця в цехах консервації та обробки мають бути обладнані з розрахунком раціонального використання виробничих площ, ефективного використання технічних засобів і засобів механізації, створення найкращих умов для працівників, забезпечення безперервності технологічного процесу і постійно утримуватися в чистоті. Перебування на робочих місцях яких-небудь сторонніх предметів, що не належать безпосередньо до виконання технологічного процесу, не допускається.

Поряд із виконанням загальних вимог за змістом устаткування має бути встановлений суворий контроль за справністю мастильних ванн і теплоізоляційного шару. Не рідше 2-х разів на місяць повинні перевірятися електропроводка та система електропідігрівання ванн.

На кожну ванну повинний вестися формуляр (додаток 6), порядок ведення якого зазначено у додатку 7.

Заміна мастилу постійно працюючих ваннах консервації та розконсервації повинна виконуватися залежно від результатів аналізу змащень.

Ванни з фільтрацією консерваційних змащень повинні очищатися не рідше одного разу в 15 днів. Промивні розчини в мийних ваннах повинні замінюватися в міру їх забруднення.

Установки, призначені для консервації великогабаритних деталей шляхом розпилення консерваційних масел і мастил, повинні переключатися на прокачування мінеральним мастилом із зовнішнього бачка:

- перед початком консервації;
- при перервах у роботі установок;
- по закінченні роботи установок.

Мінеральне мастило в установках має замінитися після 15–20 прокачувань.

Фарборозпилювачі, що застосовують для фарбування виробів, що оброблюються і їх підводящі шланги, перед початком роботи повинні бути перевірені. Для цього:

- установити потрібний діаметр сопла розпилювача і необхідне віяло;
- приєднати шланги подачі повітря у фарби;
- випробувати фарборозпилювач на розпилювання.

У разі зміни кольору фарби, а також по закінченні роботи фарборозпилювач повинен бути промитий у бензині, скипидарі або розчиннику.

Під час перевірки верстатів, призначених для механічної обробки деталей, має звертатися особлива увага на щільність і надійність закріплення абразивних кіл та інших пристосувань, застосовуваних для очищення металевих деталей.

Ремонт, консервація та обробка АМ повинні здійснюватися відповідно до вимог інструкцій заводів, що постачають дане майно, вказівок головного інженера ПС на підставі яких з урахуванням конкретних умов на складах повинні бути розроблені технологічні інструкції з ремонту, консервації та обробки конкретних видів майна. Інструкції повинні бути затверджені заступником начальника складу зі зберігання та виробництва (головним інженером) й вивішені безпосередньо на робочих місцях.

Матеріали, застосовувані для ремонту, консервації та обробки АМ (дод. 8), повинні мати паспорти або сертифікати і відповідати вимогам нормативно-технічної документації. Перед використанням матеріали необхідно перевіряти.

Обтиральні та пакувальні матеріали необхідно перевіряти на нейтральність, мастильні матеріали – на відсутність вологи,

водорозчинних кислот і лугів, вологопоглиначі (силікагель і цеоліти) – на наявність вологи у відсотках.

Обводнені мастила, призначені для консервації авіаційного майна, перед застосуванням повинні бути збезводнені прогрівом у ваннах до температури 110–120°С, але не вище температури розкладання мастила.

Для виробництва контрольних аналізів матеріалів при складах або цехах консервації та обробки авіаційного майна має бути організовані лабораторії з необхідним комплектом устаткування й реактивів. До проведення аналізів повинні допускатися особи, призначені наказом начальника складу.

Аналізи проводять у встановлені терміни:

– обтиральних і пакувальних матеріалів – один раз перед видачею;

– консерваційні матеріали (у працюючих ваннах) на відсутність вологи – щодня, на нейтральність або відсутність водорозчинних кислот і лугів – щоразу при заправленні ванн, але не рідше одного разу на тиждень;

– силікагелю та цеоліту – на наявність вологи у відсотках після його відновлення перед застосуванням у розфасованому вигляді.

Результати аналізів повинні бути занесені в Книгу обліку аналізів ПММ та інших матеріалів, застосовуваних для обробки майна (додаток 9). Методи випробовування матеріалів, застосовуваних для ремонту, консервації й упакування, зазначені в додатку 10.

Дозвіл на використання матеріалів для ремонту, консервації або обробки майна повинно даватися начальником цеху на підставі позитивних результатів аналізів.

Застосовувати для ремонту, консервації та обробки майна матеріали, на які немає паспортів і аналізів яких немає, **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ**.

Після консервації або обробки майна має бути встановлений термін чергової переконсервації або обробки, протягом якого склад

несе відповідальність за якісний стан АМ за умови виконання вимог даного Керівництва в процесі зберігання цього майна.

Про всі роботи, що виконуються у процесі ремонту, консервації, переконсервації або обробки АМ, повинні бути зроблені записи у формулярах, паспортах, атестатах або в технічних документах, що їх замінюють, із зазначенням терміну чергової переконсервації або обробки.

Записи повинні бути скріплені гербовою печаткою частини або печаткою для формулярів.

На майно, що не має технічних документів, мають бути оформлені ярлики, у яких указують номер в/ч, де зроблені ремонт, консервація, переконсервація або обробка, найменування деталей, виробів, їхня кількість і номери, дати консервації або обробки, терміни чергової переконсервації або обробки.

Ярлики повинні бути підписані особами, відповідальними за ремонт, консервацію або обробку, та прикріплені до упаковки (пакетів, пачок, коробок, ящиків та ін.).

Усе майно, що пройшло ремонт, консервацію, переконсервацію або обробку, має бути записане в Книгу обліку авіаційного майна, що надійшло для ремонту, обробки та переконсервації, яка повинна зберігатися на складі протягом чотирьох років.

Передача майна в цехи для ремонту, консервації, переконсервації або обробки має здійснюватися за пакувальними аркушами, вкладеними у ящики.

У разі виявлення розбіжностей даних, зазначених у пакувальному аркуші, із фактичною наявністю майна або його номенклатурним номером начальник цеху консервації або обробки повинен довести до відома відправника або начальника відділу (відділення) здавача майна для з'ясування причин розбіжності й ухвалення рішення. Передача обробленого майна відправникові (здавачеві) має здійснюватися за пакувальними аркушами (ярликами, прикріпленими до ящиків) без кількісного прорахунку.

Якщо майно ремонтується, обробляється особовим складом цеху консервації та обробки безпосередньо в місцях зберігання, у приміщеннях або на відкритих майданчиках, то ремонт та обробка майна мають виконуватися в присутності завідувача сховищем (начальника сховища) або техніка відділу (відділення) зберігання, який перевіряє та приймає виконану роботу.

Порядок завезення майна в цехи (на ділянки) ремонту, консервації або обробки й вивезення з них повинен визначатися заступником (помічником) начальника складу зі зберігання та виробництва (головним інженером). Напередодні дня завезення або вивезення майна має бути складена заявка на транспорт і засоби механізації, а в планах робіт цехів повинні бути передбачені відповідні трудовитрати.

Організація та порядок ремонту, консервації, переконсервації та обробки конкретних видів АМ викладені в наступних підрозділах.

2.6.2. Консервація, переконсервація та обробка авіаційних двигунів

2.6.2.1. Загальні положення щодо консервації, переконсервації та обробки авіаційних двигунів

Авіаційні двигуни на склади можуть надходити:

- від промисловості;
- з авіаційних ремонтних підприємств;
- із військових частин.

Усі авіаційні двигуни, що надходять на склади й у військові частини для збереження, повинні бути законсервовані із застосуванням чохла із хлорвінілової або поліетиленової плівки з укладанням усередину двигунів і під чохла мішечків або патронів із вологопоглиначем, а також індикатора вологості для контролю за обводнюванням силікагелю. При цьому обов'язково повинні бути встановлені гарантійні терміни зберігання до переконсервації

відповідно до діючих технічних умов на постачання авіаційних двигунів.

Приймати на склади незаконсервовані двигуни або двигуни з терміном консервації менше 6 місяців **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ**.

Консервація авіаційних двигунів поділяється на внутрішню та зовнішню.

Внутрішня консервація забезпечує захист від корозії третьових і незабарвлених поверхонь і деталей, що містяться всередині двигуна. Здійснюється внутрішня консервація на випробувальних стендах або на ЛА під час роботи двигунів. Зовнішньою консервацією забезпечується захист від корозії зовнішніх незабарвлених поверхонь металевих агрегатів і деталей двигунів.

Технологія та порядок проведення внутрішньої і зовнішньої консервації встановлюються заводами-постачальниками для кожного типу двигунів відповідними інструкціями з консервації.

У процесі зберігання в міру обводнювання вологопоглинача або за виявлення дефектів у результаті огляду двигуни повинні оброблятися на складах, а після закінчення встановлених гарантійних термінів консервації – відправлятися за указівкою вищестоящих довольчих органів на переконсервацію.

2.6.2.2. Порядок заміни силікагелю у двигунах

Одним з основних видів обробки авіаційних двигунів на складах є заміна силікагелю-вологопоглинача при його граничному насиченні вологою.

Силікагель-індикатор вологості має властивість змінювати забарвлення в міру поглинання водяної пари.

При відносній вологості повітря під герметичним чохлам до 30 % силікагель-індикатор має синє забарвлення, при поглинанні водяної пари він рожевіє.

У разі насичення силікагелю-індикатора водяними парами його фарбування стає блідо-рожевої, що вказує на подальшу

нездатність силікагелю поглинати вологу. В цьому разі його необхідно замінити обезвоженим силікагелем.

У контейнерах (пакувальних ящиках) проти місць, де укладаються патрони або мішечки із силікагелем-індикатором, робляться оглядові вікна для спостереження за кольором силікагелю-індикатора в процесі збереження двигунів.

Заміна силікагелю у двигунах повинна виконуватися в такій послідовності:

- зняти кришку контейнера з дотриманням вимог інструкції з розпакування двигуна, викладених у технічному описі;
- зняти кіперну або плівкову обв'язку двигуна;
- відрізати ножицями бічний шов чохла (розріз вести біля самого шва);
- перевірити стан чохла, за необхідності зробити ремонт;
- обережно засукати чохол униз на підставку;
- замінити зволожений силікагель-осушувач у мішечках просушеним;
- замінити силікагель-індикатор в індикаторах вологості;
- розмістити мішечки із силікагелем та індикатор вологості за схемою, установленю заводом (відповідно до технічного опису двигуна) для даного типу двигунів;
- за необхідності відновити вазелінове покриття внутрішньої поверхні чохла й укрити двигун чохлам;
- зробити зварювання шва чохла;
- із порожнини чохла видалити повітря до повного прилягання чохла до двигуна;
- обв'язати чохол кіперною стрічкою або стрічкою з плівки;
- витримати (для контролю) упакований у чохол двигун протягом 30 хв; якщо за цей час не виявляється спучування, поставити й закріпити кришку контейнера і відправити двигун на збереження.

У випадку спучування чохла, що свідчить про порушення його герметичності, установити пошкодження відремонтувати

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Тыловое обеспечение боевых действий авиационных частей и соединений. - М.: Монино, 1987.
2. Авиационное и общевойсковое снабжение. - М.: Монино, 1982.
3. Руководство по учету вооружения, техники и имущества и других материальных средств в Вооруженных Силах, ч.І. - М.: ВИ, 1980.
4. Наставление по войсковому тылу Военно-воздушных Сил.- М.: ВИ, 1990.
5. Курс боевой подготовки тыла Военно-воздушных Сил. – М.: ВИ, 1988.
6. Боевой устав Сухопутных войск, ч.ІІ. – М.:ВИ, 1982.
7. Тыловое обеспечение подразделений в бою. – М.: ВИ, 1973.
8. Положення про військове (корабельне) господарство ЗС України Наказ ЗМО-НТЗСУ №300, 1997.
9. Стратегии материального обеспечения ВС Украины в современных условиях / В.Щелкунов, Б.Плужников. – К.: Наук.думка, 2001.
10. Довідник офіцера по службах тылу Військово-Повітряних Сил.- Вінниця, 2001.
11. Довідник офіцера по службах тылу.- К.: КМУЦА, 1997.
12. Довідник офіцера штаба тылу авіаційного об'єднання./ І.Петрусенко. – КІ ВПС, 1997.
13. Руководство по хранению авиационного имущества на складах, базах и в воинских частях авиации Вооруженных Сил. Воениздат 1984 г.
14. Наставление по тылу авиации ВС. Воениздат. 1985 г. Часть 1.
15. Положение об арсеналах, базах и складах авиации ВС. Воениздат, 1984 г.
16. Руководство по учету вооружения, техники, имущества и других материальных средств в ВС.Часть 2. 1980 г.
17. Руководство по хранению и збереженню АСП. Часть 1 , Воениздат 1980 г.
18. Руководство по хранению и збереженню АСП. Часть 2 , Воениздат 1980 г.
19. Положення про пожежну охорону в Збройних Силах України. Наказ МО України №115 від 6.4.97 року.
20. Положення про забезпечення авіаційним майном частин авіації Збройних Сил України. Вінниця, 2003р.
21. Авіаційне обладнання військових літальних апаратів. Частина 1., В.Л. Иванов, О.В. Ругайн, І.В. Чекед. 2004.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ	4
ПЕРЕДМОВА.....	4
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ВІЙСЬКОВИЙ АВІАЦІЙНИЙ ТИЛ	7
1.1. ТИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ, ЇХ СКЛАД ТА ЗАВДАННЯ	7
1.1.1. Призначення тилу Збройних Сил України	7
1.1.1.1. Створення та розвиток тилу Збройних сил України.....	7
1.1.1.2. Основні завдання та структура тилу.....	8
1.1.1.3. Військовий тил, його склад і завдання	10
1.1.2. Основи організації тилового забезпечення	11
1.1.2.1. Загальні принципи організації тилового забезпечення на мирний час та особливий період.....	11
1.1.2.2. Розміщення й переміщення тилових частин і підрозділів.....	12
1.1.2.3. Медичне та ветеринарне забезпечення	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.3. Організація матеріального забезпечення.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.3.1. Військові запаси матеріальних засобів.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.3.2. Порядок забезпечення військових частин мат. засобами	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.3.3. Основи організації обліку матеріальних засобів.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.4. Організація обліку матеріальних засобів.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.4.1. Загальні положення й керівні документи з організації обліку матеріальних засобів	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.4.2. Порядок складання, оформлення та ведення облікових документів	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.4.3. Організація обліку матеріальних засобів у підрозділах та частинах.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.1.4.4. Основні вимоги й напрями розвитку транспортного забезпечення	Ошибка! Закладка не определена.
1.2. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВІАЦІЙНИХ ЧАСТИН	Ошибка! Закладка не определена.
1.2.1. Тил авіації Повітряних сил Збройних сил України, його склад та завдання	Ошибка! Закладка не определена.
1.2.1.1. Структура тилу Військово-Повітряних Сил ЗС України..	Ошибка! Закладка не определена.

- 1.2.1.2. Військовий авіаційний тил його склад й завдання .....**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.2. Основи організації тилового забезпечення авіаційних частин та підрозділів ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.2.1. Призначення та завдання підрозділів і служб тилу .....**Ошибка! Закладка не определена.**
- авіаційної частини..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.2.2. Організаційна структура підрозділів та служб тилу авіаційної частини..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.2.3. Розміщення підрозділів та служб тилу авіаційної частини на аеродромі..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.2.4. Роль і місце автодорожнього забезпечення в системі транспортного забезпечення ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.3. Бойова готовність авіаційної частини.....**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.3.1. Характеристика ступенів бойової готовності авіаційних частин ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.3.2. Заходи, що здійснюються в авіаційній частині, під час приведення її у вищі ступені бойової готовності.. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.3.3. Заходи з підтримання та підвищення бойової готовності авіаційних частин ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.4. Матеріальне й аеродромно-технічне забезпечення авіаційних частин ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.4.1. Матеріальне забезпечення авіаційних частин ..**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.4.2. Організація аеродромно-технічного забезпечення польотів авіаційних частин ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.4.3. Заходи, що вживаються в авіаційній частині щодо забезпечення безпеки польотів ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.5. Інженерно-аеродромне забезпечення.....**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.5.1. Мета і завдання інженерно-аеродромного забезпечення..**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.5.2. Вимоги до інженерно-аеродромної мережі .**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2.5.3. Інженерно-аеродромні частини: призначення, структура та склад..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3. ПЕРЕМІЩЕННЯ ЧАСТИН ТА УСТАНОВ ТИЛУ АВІАЦІЇ ПС ЗС УКРАЇНИ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ .....**Ошибка! Закладка не определена.**

- 1.3.1. Переміщення підрозділів та служб тилу авіаційної частини автомобільним транспортом..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3.1.1. Підготовка до переміщення підрозділів та служб тилу авіаційної частини автомобільним транспортом.....**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3.1.2. Забезпечення переміщення і організація руху автомобільних колон ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3.1.3. Основні заходи зі скорочення термінів переміщення підрозділів та служб тилу авіаційної частини ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3.2. Розрахунок на переміщення підрозділів та служб тилу авіаційної частини автомобільним транспортом . **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3.2.1. Розрахунок на переміщення підрозділів та служб тилу авіаційної частини автомобільним транспортом.....**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3.2.2. Порядок роботи заступника командира авіаційної частини з тилу в ході переміщення..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3.3. Особливості перевезення підрозділів та служб тилу авіаційної частини повітряним транспортом.... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4. ЗАХИСТ, ОХОРОНА І ОБОРОНА АЕРОДРОМІВ ТА ОБ'ЄКТІВ ТИЛУ ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4.1. Захист, охорона і оборона аеродромів та об'єктів тилу .....**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4.1.1. Можливий характер і методи дії супротивника по аеродромах і об'єктах тилу ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4.1.2. Заходи щодо захисту аеродромів і об'єктів тилу.....**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4.2. Організація охорони та оборони аеродромів та об'єктів тилу ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4.2.1. Організація охорони аеродромів та об'єктів тилу у підрозділах та службах тилу авіаційної частини..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4.2.2. Організація наземної та протиповітряної оборони аеродромів та об'єктів тилу ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.5. ОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОГО ГОСПОДАРСТВА В ЧАСТИНАХ ТА УСТАНОВАХ ТИЛУ ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.5.1. Основи організації і ведення військового господарства .....**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.5.1.1. Призначення, задачі та зміст військового господарства .**Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.5.1.2. Принципи організації військового господарства .....**Ошибка! Закладка не определена.**

1.5.1.3. Права та обов'язки посадових осіб з організації та ведення військового господарства	Ошибка! Закладка не определена.
1.5.1.4. Планування господарської діяльності	Ошибка! Закладка не определена.
1.5.2. Контроль господарської діяльності військових частин.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.5.2.1. Відповідальність посадових осіб військової частини	Ошибка! Закладка не определена.
1.5.2.2. Види, форма та порядок контролю господарської діяльності	Ошибка! Закладка не определена.
1.5.2.3. Приймання та здавання справ особами, які відповідають за ведення військового господарства	Ошибка! Закладка не определена.
Контрольні питання до розділів 1.1 – 1.5 частини 1, які вносяться на модульний контроль	Ошибка! Закладка не определена.
ЧАСТИНА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВІАЦІЙНИМ МАЙНОМ.....	
2.1. ОРГАНІЗАЦІЯ СЛУЖБИ АВІАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОГО МАЙНА	Ошибка! Закладка не определена.
2.1.1. Призначення та задачі служби авіаційно-технічного майна. Обов'язки посадових осіб служби	Ошибка! Закладка не определена.
2.1.1.1. Загальні положення, щодо забезпечення авіаційним майном частин авіації Збройних Сил України .	Ошибка! Закладка не определена.
2.1.1.2. Структура та задачі, що вирішуються довольчими службами ПС ЗС України	Ошибка! Закладка не определена.
2.1.1.3. Порядок забезпечення авіаційним майном ...	Ошибка! Закладка не определена.
2.2. ПОЛОЖЕННЯ ПРО АРСЕНАЛИ, БАЗИ І СКЛАДИ АВІАЦІЇ ПОВІТРЯНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	15
2.2.1. Арсенали, бази і склади авіації Збройних сил України	15
2.2.1.1 Призначення та задачі, що вирішуються	15
2.2.1.2 Призначення відділів, служб та підрозділів	18
2.2.1.3 Обов'язки посадових осіб персоналу, бази та складу.....	20
2.3.ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБЕРІГАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ АВІАЦІЙНОГО МАЙНА НА СКЛАДАХ, БАЗАХ ТА У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ АВІАЦІЇ ЗС УКРАЇНИ.....	22
2.3.1.Організація зберігання та збереження АМ та основні обов'язки особового складу	22
2.3.1.1. Загальні положення, щодо організації зберігання та збереження АМ	22
2.3.1.2. Загальні обов'язки особового складу	27
2.3.2 Сховища, їх обладнання, утримання та догляд за ними	28

2.3.2.1. Загальні вимоги до сховищ, їх обладнання та утримання	28
2.3.2.2. Обладнання сховищ.....	40
2.3.2.3. Нумерація сховищ	52
2.3.3. Умови, порядок зберігання та контроль авіаційного майна під час зберігання	54
2.3.3.1. Загальні вимоги щодо умов, порядку зберігання та контролю майна під час зберігання	54
2.3.3.2. Систематизація та групування майна при зберіганні.....	Ошибка!
Закладка не определена.	
2.3.3.3. Вимоги до розміщення й укладання майна при зберіганні..	Ошибка!
Закладка не определена.	
2.3.3.4. Заходи щодо поновлення майна	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.3.5. Контроль стану майна	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.3.6. Обсяги, терміни і норми проведення оглядів майна	Ошибка!
Закладка не определена.	
2.3.4. Механізація завантажувально-розвантажувальних та внутрішньоскладських робіт	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.4.1. Загальні положення щодо організації механізації ЗВРР та внутрішньо складських робіт	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.4.2. Короткі техніко-експлуатаційні дані засобів механізації	Ошибка!
Закладка не определена.	
2.3.4.3. Загальні вимоги по техніці безпеки	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.5. Підготовка авіаційного майна до відправки....	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.5.1. Загальні вимоги щодо підготовки авіаційного майна до відправлення та порядку його відправлення.....	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.5.2. Підготовка до перевезення авіаційного майна повітряним транспортом	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.5.3. Особливості підготовки авіаційного майна до відправлення у важкодоступні райони	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.5.4. Особливості підготовки АМ до відправлення за спеціальними завданнями.....	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.5.5. Контроль підготовки АМ до відправлення...	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.6. Порядок відправки АМ	Ошибка! Закладка не определена.
2.3.6.1. Пакетні та контейнерні відправлення	Ошибка! Закладка не определена.

- 2.3.6.2. Особливості підготовки і відправлення деяких видів авіаційного майна..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.6.3. Порядок відправлення АМ по простою, по рекламаційних актах і для доробок по бюлетенях ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.7. Організація охорони та оборони складів та баз авіації Збройних Сил України ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.7.1. Організація охорони та оборони складів..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.7.2. Засоби охорони і сигналізації.. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.7.3. Забезпечення режиму таємності та протидія засобам технічної розвідки ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.8. Протипожежна охорона баз та складів ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.8.1. Організація протипожежної охорони..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.8.2. Технічні засоби протипожежної охорони.... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.8.3. Захист будівель та споруд від ураження блискавкою та статичною електрикою ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3.8.4. Заходи безпеки при експлуатації блискавкозахисних пристроїв ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- Теоритичні контрольні питання до розділу 2.1 – 2.3 частини 2, які виносяться на модульний контроль .... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4. ЗБЕРІГАННЯ АВІАЦІЙНОГО МАЙНА..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.1. Зберігання авіаційних двигунів. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.1.1. Загальні положення щодо зберігання авіаційних двигунів .**Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.1.2. Вимоги до зберігання авіаційних двигунів..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.1.3. Вимоги до догляду та збереженню авіаційних двигунів .... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.2.Зберігання агрегатів та запасних частин до літальних апаратів ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.2.1. Загальні положення щодо зберігання агрегатів та запасних частин до ЛА..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.2.2. Систематизація, групування та розміщення агрегатів та запасних частин до ЛА..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.2.3. Вимоги до зберігання запасних частин до ЛА і догляд за ними при зберіганні ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

- 2.4.3. Зберігання запасних частин до авіаційних двигунів ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.3.1. Загальні положення щодо зберігання запасних частин до авіаційних двигунів..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.3.2. Вимоги до розміщення та умов зберігання запасних частин до авіаційних двигунів..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.3.3. Систематизація та групування запасних частин до авіаційних двигунів ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.3.4. Вимоги до збереження та догляд при зберіганні запасних частин до авіаційних двигунів..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.4. Зберігання авіаційного озброєння та запасних частин до нього ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.4.1. Загальні положення щодо зберігання авіаційного озброєння і запасних частин до нього ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.4.2. Вимоги до умов зберігання АОз та запасних частин до нього ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.4.3. Систематизація та групування авіаційного озброєння та запасних частин до нього ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.4.4. Вимоги до збереження авіаційного озброєння та запасних частин до нього..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.4.5. Особливості зберігання стрілецько-гарматного озброєння ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.4.6. Особливості зберігання авіаційних артилерійських установок, бомбардувального, ракетного озброєння, запасних частин до них ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.4.7. Особливості зберігання прицільно-навігаційних комплексів, прицільних пристроїв, тепlopеленгаторів, радіодальномірів, систем керування озброєнням, систем наведення керованих ракет, тренажерів і контролюю - вимірювальної апаратури..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.5 Зберігання виробів та апаратури авіаційного та радіоелектронного обладнання ЛА..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.5.1. Загальні положення, щодо зберігання виробів і апаратури авіаційного та радіоелектронного обладнання літальних апаратів, засобів вимірювання ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.5.2. Загальні вимоги до групування, розміщення та зберігання **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.5.3. Організація зберігання та збереження електрообладнання, електричних систем та пристроїв керування силовими установками ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

- 2.4.5.4. Організація зберігання та збереження виробів електронної автоматики та приладового обладнання ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.5.5. Організація зберігання та збереження радіоелектронного обладнання ЛА..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.5.6. Організація зберігання та збереження засобів вимірювання ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.5.7. Організація зберігання та збереження фотомайна ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.6 Зберігання висотного спорядження та льотно-технічного обмундирування..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.6.1. Загальні положення щодо зберігання висотного спорядження та льотно-технічного обмундирування ... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.6.2. Зберігання висотного спорядження ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.6.3. Зберігання льотно-технічного обмундирування **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.6.4. Зберігання штурманського спорядження .... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.6.5. Зберігання наметів та чохлів. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4.6.6. Зберігання парашутно-десантного майна .... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНЖЕНЕРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ АЕРОДРОМУ ТА МАТЕРІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.1. Основні положення щодо інженерного забезпечення ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.1.1 Основи забезпечення загальновійськового бою та основні задачі інженерного забезпечення оборони .... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.1.2 Підривна справа, інженерні загородження, фортифікація та маскуваня..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.1.3. Военні дороги, колонні шляхи, мости та переправи Военні дороги та колонні шляхи ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.1.4. Забезпечення військ водою ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.2. Маскування ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.2.1. Маскувальне фарбування ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.2.2. Табельні засоби приховування та маскуваня військового виготовлення ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.5.2.3. Інженерні засоби імітації та фальшиві споруди. Застосовування рослинності та запламування місцевості..... **Ошибка! Закладка не определена.**

2.5.2.4. Маскування фортифікаційних споруд та військ в особливих умовах	Ошибка! Закладка не определена.
Контрольні питання до розділу 2.4 – 2.5 частини 2, які виносяться на модульний контроль	Ошибка! Закладка не определена.
2.6. РЕМОНТ, КОНСЕРВАЦІЯ ТА ПЕРЕКОНСЕРВАЦІЯ І ОБРОБКА АВІАЦІЙНОГО МАЙНА	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.1. Загальні положення щодо ремонту, консервації, переконсервації та обробки авіаційного майна	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.1.1. Вплив зовнішніх умов на виробу, що знаходяться на зберіганні	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.1.2. Попереджувальні заходи, що забезпечують збереженість авіаційного майна при зберіганні	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.1.3. Операції по відновленню справності АМ при зберіганні	Ошибка! Закладка не определена.
Закладка не определена.	
2.6.2.1. Загальні положення щодо консервації, переконсервації та обробки авіаційних двигунів.....	70
2.6.2.2. Порядок заміни силікагеля у двигунах.....	71
2.6.2.3. Вимоги до приміщень для консервації та обробки авіаційних двигунів	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.3.1 Загальні положення щодо ремонту, консервації, переконсервації та обробки запасних частин	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.3.2. Видалення продуктів корозії... Ошибка! Закладка не определена.	
2.6.3.3. Консервація запасних частин. Ошибка! Закладка не определена.	
2.6.4.1. Загальні вимоги щодо консервації, переконсервації, обробки та технічного обслуговування авіаційного озброєння ...	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.4.2. Особливості консервації та переконсервації авіаційного озброєння	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.5. Особливості консервації та переконсервації авіаційних артилерійських установок, бомбардувального та ракетного озброєння	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.5.1. Консервація, пере консервація та обробка авіаційного та радіоелектронного обладнання, контрольно – вимірjuвальної апаратури	Ошибка! Закладка не определена.
2.6.5.2. Ремонт та обробка парашутно - десантного майна	Ошибка! Закладка не определена.
Закладка не определена.	
2.6.5.3. Ремонт та обробка висотного спорядження та льотно – технічного обмундирування.....	Ошибка! Закладка не определена.
Контрольні питання до розділу 2.6 частини 2, які виносяться на модульний контроль	Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 1	Ошибка! Закладка не определена.

ДОДАТОК 2 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 3 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 4 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 5 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 6 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 7 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 8 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 9 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 10 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 11 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 12 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 13 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 14 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 15 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 16 ..... Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТОК 18 ..... Ошибка! Закладка не определена.

ВОДЧИЦЬ Олександр Григорович
ЄГОРОВ Сергій Ніконорович
МІРОШНИЧЕНКО Микола Григорович

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВІАЦІЙНИМ МАЙНОМ

Навчальний посібник

В авторській редакції

Підп. до друку 00.00.00. Формат 60x84/16. Папір офс.
Офс. друк. Ум. друк. арк. 9,3. Обл.-вид. арк. 10,0
Тираж 100 пр. Замовлення № 000.

Видавництво Національного авіаційного університету «НАУ-друк»
03680. Київ-58, проспект Космонавта Комарова, 1
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК №977 від
05.07.2002